

**OB PRAZNIKU REPUBLIKE ČESTITAJO VSEM
DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE IN SKUPŠČINA OBČINE KAMNIK**

PREMALO INICIATIV

Vsi trije zbori občinske skupščine so na skupni seji, 6. nov. sprejeli PREDLOG PROGRAMA OBČINSKE SKUPŠČINE ZA OBDOBJE SEPTEMBER 1975 - JULIJ 1976. Vendar bistvenih predlogov za spremembe in dopolnitve ni bilo. S tem v zvezi je sprejel tudi predlog, naj bi se občinska skupščina kot konferenca delegatov republiške skupščine čim bolj intenzivno vključevala v njen program dela, obvezno pa vsaj pri sprejemanju odločitev, ki neposredno prizadevajo občino, in tistih, ki so širšega družbenega pomena. Dnevni redi so še vedno preobsežni in bi morali obsegati le 8-10 točk, vsebinsko relativno zaokroženih celot. Tudi pri gradivu za seje je nujno potrebno doseči napredek, ker je še vedno preobsežno.

V navedenem obdobju bo skupščina posvetila posebno pozornost sprejetju dogovora o družbenem planu občine za obdobje 1976-1980. V tem letu bo skupščina sprejela tudi resolucijo o razvoju občine v letu 1976, sodelovala bo pri sprejemanju družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov o skupni porabi. Dopolnjen bo občinski statut, opredeljena bo ustavna vloga izvršnega sveta (sprejet bo odlok o izvršnem svetu) in vloga krajevnih skupnosti v samoupravnem delegatskem sistemu. Te in številne druge zadeve bodo sprejeli, da bi uresničili in utrdili delegatski in skupščinski sistem.

Skupščina je sprejela tudi POROČILO O DELU IZVRŠNEGA SVETA ZA OBDOBJE MAJ 1974 - JULIJ 1975. V tem obdobju je izvršni svet posvetil precej pozornosti oblikovanju dokumentov za temeljno usmeritev dela občinske skupščine in uresničitev sklepov, ki jih je sprejela. V celoti je realiziral sprejete sklepe skupščine, tako pri programiranju politike družbenega razvoja kot pri konkretnem izpolnjevanju nalog. Posebno

pozornost posveča analizi gospodarskih gibanj ter predlaga spremembe za izboljšanje stanja. Trenutno je najbolj angažiran pri pripravi družbenega dogovora o srednjeročnem razvoju občine ter usklajevanju programov SIS, na področju skupne porabe za leto 1976 ter snovanju srednjeročnih programov teh in krajevnih skupnosti.

Zaradi obsežnosti dela bo moral izvršni svet imenovati posebne komisije oziroma svete, ki bi posebej pripravljali gradivo, ga proučevali in predlagali izboljšave. Še posebej je poudarjeno, da je izvršni svet imel do sedaj odločilno vlogo pri predlaganju posameznih aktov, pobudah in predlogih občinski skupščini. Pri tem so dale premalo spodbud družbenopolitične organizacije, SIS, KS, OZD, in TOZD. V odloku o izvršnem svetu pa bo potrebno natančno in bolj konkretno razmejiti pristojnosti med izvršnim svetom, skupščino in upravnimi organi.

Skupščina je nadalje sprejela POROČILO O DELU SKUPINE DELEGATOV, KI DELEGIRA DELEGATA ZA ZBOR OBČIN IN ZBOR ZDružENE NEGA DELA REPUBLIŠKE SKUPŠČINE. Ob tej točki je spregovorila tudi tov. Mara Žlebnik, predsednica zbora občin republiške skupščine. Poudarila je, da so bili delegati dosedaj največkrat vključeni le v končni fazi sprejemanja odločitev. Med drugim je opozorila, da je skoraj nujno potrebno vse akte obravnavati v začetni fazi, s tem v zvezi pa zagotoviti sprotno in popolno informiranost delovnih ljudi.

PREDLOG DRUŽBENEGA DOGOVORA O DRUŽBENI SAMOZAŠČITI, ki je bil dlje časa v javni razpravi, je skupščina sprejela brez vsebinskih sprememb. Na seji je bilo podano tudi POROČILO O PROBLEMATIKI URBANIZACIJE, GRADITVE IN KOMUNALNEGA OPREM.

LJANJA na območju občine Kamnik. S tem je ta zelo pomembna problematika dana v javno razpravo, ki jo bo organiziral OK SZDL in bo trajala do konca letošnjega leta. Glede na številna neurejena vprašanja s tega področja se bodo morali vključiti v javno razpravo, poleg delovnih ljudi in občanov, tudi družbenopolitične organizacije, samoupravna stanovanjska skupnost, kmetijska zemljiška skupnost, komunalna skupnost, samoupravna interesna skupnost za varstvo okolja in drugi.

Skupščina je sprejela še POROČILO O GRADNJI IN FINANCIRANJU ZBIRNEGA KANALA DOMŽALE - KAMNIK, PREDLOG ODLOKA O PRENEHANJU VELJAVNOSTI ODLOKA O USTANOVITVI MEDOBSKESKEGA SKLADA ZA FINANCIRANJE GRADNJE ČISTILNIH NAPRAV IN KOLEKTORJA DOMŽALE - KAMNIK, PREDLOG SKLEPA O IMENOVANJU NADZORNEGA ORGANA NAD GRADNJO OBJEKTOV ZA TRG NA OBMOČJU OBČINE KAMNIK, INFORMACIJO O RAZPRAVAH O SKUPNI PORABI ZA LETO 1976 ter potrdila ZAKLJUČNI RAČUN DAVČNE UPRAVE ZA LETO 1974. Glede letošnjega dogovaranja o skupni porabi bo koordinacijski odbor pripravil predlog družbenega dogovora, občinska skupščina pa bo v začetku decembra s skupščinami SIS obravnavala njihove programe za naslednje leto.

Skupščina je imenovala tov. EMILA TOMČA za medobčinskega javnega pravobranilca (za občine Cerknice, Domžale, Grosuplje, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec in Vrhnika), tovariša MARJANA KALIMANA za medobčinskega pravobranilca družbenega samoupravljanja (za občini Kamnik in Domžale).

T. M.

**S SKUPNIMI
KORAKI K
BOLJŠEMU
USPEHU**

Na drugi skupni seji komiteja OK ZK in predsedstva OK ZSMS Kamnik, ki je bila 18. novembra 1975, smo pregledali rezultate skupnega dela in si začrtali nove naloge. Ze prva skupna seja letos spomladi je pomenila pomemben utrip h krepitvi medsebojnega delovanja osnovnih organizacij ZK in osnovnih organizacij ZSMS.

Ko smo obravnavali stanje v osnovnih organizacijah ZSMS, smo sprejeli določene sklepe za njihovo izboljšavo. Potrebna je večja angažiranost članov osnovnih organizacij ZK pri delu osnovnih organizacij ZSMS. Osnovne organizacije ZK so se dolžne dosledno držati stališča, da mora biti vsak kandidat za vstop v ZK in vsak mlad komunist član ZSMS. Poleg tega morajo osnovne organizacije ZK nenehno bedeti nad evidentiranjem in kandidiranjem članov ZSM v različne organe ZSMS, zlasti v predsedstvo osnovne organizacije ZSM. Z reorganizacijo aktiv mladih komunistov pa bo realizirano stališče ZKS o formiranju idejno akcijskih jeder v posameznih temeljnih sredinah.

Na skupni seji smo obravnavali tudi oceno štipendijske politike v kamniški občini. Čeprav smo doslej na tem področju pomembne uspehe, se še vedno kažejo določene pomanjkljivosti. Vse podpisnice družbenega dogovora o štipendiranju in tudi štipendisti sami se morajo dosledne držati vseh določil tega dogovora. Posebno pozornost je potrebno posvetiti evidentiranju kandidatov za štipendije iz Titovega sklada in bolj afirmirati kadrovske komponente celotnega sistema štipendiranja v občini Kamnik.

Ocenili smo tudi uspešnost akcije za podpis samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za dijaške in študentske domove. Sporazum, ki ga je podpisalo 96 % delovnih ljudi občine Kamnik, pomeni nov dokaz solidarnosti ter politične in mobilizacijske sposobnosti subjektivnih sil v naši občini.

Hribovšek Sonja

**KAMNIŠKI
OBČAN**

ŠT.11. november 1dinar

GLASILO SZDL OBČINE KAMNIK

**JAVNE RAZPRAVE
O SKUPNI UPORABI**

V krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah združenega dela so potekale javne razprave o osnutkih programov samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1976.

Obravnavali so programe skupnosti otroškega varstva, izobraževalne, kulturne, telesnokulturne, socialnega skrbstva, zdravstvene, raziskovalne in zaposlovanja.

Prav tako je bil v javni razpravi tudi srednjeročni načrt razvoja krajevnih skupnosti za obdobje 1976-1980.

Na javnih razpravah, ki so jih organizirale krajevne organizacije SZDL, so sodelovali člani političnega aktiv občine Kamnik, ki so obrazložili osnutke programov in dali stališča predsedstva občinske konference SZDL. Le v dveh krajevnih skupnostih, v Srednji vasi in Črni je bila udeležba občanov slaba.

Pripombe, ki so jih dali občani, bodo morale samoupravne interesne skupnosti upoštevati pri nadaljnjem usklajevanju. Na vseh javnih razpravah so občani zahtevali, da interesne skupnosti upoštevajo stabilizacijska prizadevanja in da mora skupna in splošna poraba zaostajati za družbenim proizvodom ter spoštovati načela resolucije o skupni porabi. Prav tako zahtevajo

občani, da se sredstva trošijo racionalno. Največ pripomb je bilo v zvezi s programom temeljne telesnokulturne

skupnosti, v katerem ni poudarjena množična dejavnost. Več sredstev naj bi namenili društvom, ki v svojih programih in z delom skrbijo za množično rekreacijo.

V zvezi s programom kulturne skupnosti občani menijo, naj bi pripravila bolj točne programe dela, da ne bo o porabi sredstev odločal le ozek krog ljudi. Zdravstvo naj bi dalo večji poudarek zobozdravstvu, saj menijo občani, da zobozdravstvo v občini Kamnik ne opravlja preventivne dejavnosti. Na javnih razpravah so občani dali največjo podporo šolstvu oziroma programu izobraževalne skupnosti. Podprli so predlog za gradnjo srednješolskega centra za usmerjeno izobraževanje. Pri obravnavi predloga za financiranje krajevnih skupnosti občani v razpravah v krajevnih skupnostih podpirajo predlog, da bi prispevali 500 din na zaposlenega, na razpravah v temeljnih organizacijah združenega dela pa se je največ predlogov izoblikovalo za prispevek 300 din na zaposlenega za financiranje programov razvoja krajevnih skupnosti.

K. F.

**OB TRIDESETLETNICI DELOVANJA
GIMNAZIJE RUDOLFA MAISTRA**

Gimnazija Rudolfa Maistra, ki je to ime dobila ob 25-letnici obstoja leta 1970, praznuje v letošnjem letu 30-letnico svojega dela. V Sloveniji imamo precejšnje število gimnazij, ki se lahko pohvalijo z mnogo daljšo dobo, vendar je v šolski zgodovini slovenskega naroda tudi ta obletnica pomemben kulturni jubilej. Najpomembnejši je seveda za občino Kamnik, saj je to njena edina srednješolska ustanova. Rodil jo je narodnoosvobodilni boj s svojimi revolucionarnimi vsebinskimi premiki.

15. oktobra 1945 je pričela z rednim delom gimnazija v Kamniku. Tako so se izpolnile dolgoletne želje in potrebe po gospodarski razvitosti na kamniškem območju. To je bil pomemben prispevek k obnovi porušene domovine po hudi drugi svetovni vojni. V tej izobraževalni ustanovi se vzgaja mladina kamniške in domžalske občine in si vtira pot do študija na višjih in visokih šolah.

V prvem šolskem letu je bilo na šoli samo pet oddelkov s 183 dijaki. Nato je število dijakov naraščalo: v letu 1957/58 je bilo že 830 dijakov (skupaj z oddelki nižje gimnazije, ki so se

v naslednjem šolskem letu priključili reformirani osnovni šoli.) Gimnazija deluje od takrat kot štiriletna srednja šola. Ob 20-letnici obstoja je bilo na gimnaziji 8 oddelkov s 190 dijakov, v šolskem letu 1971/72 se je gimnazija razširila, saj je pričela s tremi prvimi oddelki in danes ima v vseh letnikih po tri oddelke (razen v četrtem). Pomembno spremembo je gimnazija doživela v letošnjem šolskem letu, ko je z vso odgovornostjo sledila spremembam v vzgoji in izobraževanju, ki jih nalaga resolucija X. kongresa ZKJ. Začela je s prvo fazo usmerjenega izobraževanja. V dveh oddelkih prvega razreda usmerjenega izobraževanja (za pedagoške poklice) je vpisanih 43 dijakov. Tako ima sedaj naš zavod 13 oddelkov s 370 učenci.

Gimnazija v Kamniku je pričela z delom v najtežjem in najbolj burnem obdobju povojne graditve, v času, ko smo začeli oblikovati nov družbeni red, ko je kultura postala last delovnega ljudstva in dostopna ljudem vseh slojev in vseh krajev. Naš samoupravni sistem nosi v sebi novo razsežnost človekove svobode pri obliko-

vanju bodočnosti z odgovornostjo za uspeh vsega, o čemer občan odloča. Vse to pa zahteva znanje in spet znanje. Izobraževanje je pomemben dejavnik v družbenoekonomskem razvoju.

Po tridesetih letih obstoja gimnazije Rudolfa Maistra lahko ugotavljamo, da je dala številne zdravnike (27), inženirje (115), profesorje (45) in številne druge strokovnjake. S tem je v celoti izpolnila družbene obveznosti. Vendar bo treba še veliko storiti, saj izobrazbena struktura prebivalcev kamniške občine občutno zaostaja za slovenskim povprečjem. Od 23177 prebivalcev ima višjo izobrazbo 176, visoko 254, srednjo 738, nedokončano osnovno šolo pa 7400 občanov. Nujno je postaviti izobraževalno bazo, ki bo spremenila izobrazbeno stanje, da bomo lažje razvijali samoupravne odnose in proizvodne sile. Prvi korak smo s prvimi razredi usmerjenega izobraževanja že storili. Treba pa bo čimprej rešiti prostorske probleme in pričeti z izgradnjo centra za usmerjeno izobraževanje.

Ana Kastelic

Z JAVNE RAZPRAVE O SKUPNI PORABI V STRANJAH

DELAVCI V ZASEBNEM SEKTORJU SO USTANOVILI SVOJO OSNOVNO ORGANIZACIJO SINDIKATA

V ponedeljek dne 10/11-1975 je bila v Kamniku ustanovljena osnovna organizacija sindikata delavcev pri zasebnih delodajalcih. Priprave za ustanovitev so potekale že od spomladi. Maja meseca so se delavci zbrali na prvem zboru, na katerem so jih predstavniki občinskega sindikalnega sveta seznanili z delom in nalogami sindikata, z novostmi v kolektivnih pogodbah in predstojih pripravah za ustanovitev osnovne organizacije sindikata.

Na ustanovni skupščini je navzoče pozdravil predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Rems Franc.

Sekretar občinskega sindikalnega sveta tov. Šuštar je delavce v kratkem uvodu seznanil o pomembnosti organiziranja tega sindikata, kakor tudi o predstojih nalogah, ki jih bo moral sindikat sproti reševati. Zatem so sprejeli pravila o organiziranosti in delovanju OOS delavcev v zasebnem sektorju. Pravila izhajajo iz statutarne pogodbe slovenskih sindikatov. Dalje so sprejeli delovni načrt, v katerem so zajete najbolj aktualne naloge za naslednje leto. Kot osnovno nalogo so si zadali, da v sindikatu povežejo vse delavce, zaposlene pri zasebnikih.

V kamniški občini je zaposlenih 220 delavcev pri zasebnikih. OOS je potrebno organizirati tako, da bo v njej vsak lahko v najbolj neposredni obliki izražal in uveljavljal svoje interese. Osnovna organizacija bo aktivno sodelovala pri oblikovanju nove kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in samostojnimi obrtniki. Predvsem se bodo prizadevali, da bodo pravice delavcev pri zasebnikih enake pravice, jih uživajo delavci v združenem delu. Na ustanovni skupščini so tudi sklenili, da bodo ugotovili potrebe in interese delavcev po izobraževanju. Poleg tega bodo svojim članom pomagali pri reševanju stanovanjskih problemov in ugotovili v kakšnih socialnih razmerah živijo njihovi člani in v sodelovanju s pristojnimi organi pomagali pri reševanju teh problemov. Vztrajali bodo, da sleherni delavec prejme prejemke, kateri izhajajo iz sindikalne liste. Delavcem bodo tudi nudili rekreativno dejavnost v okviru sindikalnih športnih iger ter izobraževanje sindikalnih kadrov v okviru izobraževalnega programa.

V nadaljevanju skupščine je strokovni delavec iz Republiške konference delavcev pri zasebnikih seznanil z določili nove kolektivne pogodbe in jih tudi opozoril na katere člene delovne pogodbe morajo biti še posebej pozorni.

Skupščina je bila sklenjena z volitvami izvršnega in nadzornega odbora, delegatov za občinski svet in delegata za republiško konferenco delavcev pri zasebnikih.

Za predsednika osnovne organizacije so izvolili tovariša Peršin Mirota, po poklicu zlatar, za tajnika tov. Podgoršek Janeza, KV mesar in za blagajnika frizersko pomočnico tov. Jankovič Ema.

V njihovem nadaljnjem delu jim želimo veliko uspeha.

-sl

AKTIV PREDAVATELJEV

Konec septembra 1975 smo pri občinski konferenci ZSMS Kamnik ustanovili aktiv mladih predavateljev. Pobudo za to je dala komisija za idejno-politično delo pri OK ZSMS, saj je za uresničevanje permanentnega izobraževanja mladih potrebovala določen kader, predavateljev pa v Kamniku primanjkuje. Aktiv mladih predavateljev bo deloval z aktivni predavateljev drugih družbenopolitičnih organizacij občine Kamnik in v sodelovanju z delavsko univerzo. Le-ta bo organizirala razne seminarje, na katerih se bodo mladi predavatelji dodatno izobraževali.

V aktiv mladih predavateljev so se vključili predvsem člani predsedstva in sekretariata OK ZSMS. Predavali naj bi o temah s področja, za katere so kot člani sekretariata zadolženi, in to predvsem v OO ZSMS v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter na seminarjih v občinskem merilu.

S. H.

VIŠJI CELOTNI DOHODEK

Po predhodnih podatkih službe družbenega knjigovodstva, ki seveda še niso dokončni, je celotni dohodek kamniških gospodarskih organizacij v devetih mesecih letošnjega leta znašal 1,6 milijarde dinarjev. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta se je povečal za 34 odstotkov. Ker so se porabljen sredstva hitreje povečevala, je razumljivo dohodek gospodarstva le za 24 odstotkov višji kot je bil v lanskem devetih mesecih. Na znižanje doseženega dohodka je vplival tudi odpis starih terjatev, ki so starejše kot 45 oziroma 30 dni, saj te znašajo kar dobrih 22. milijonov dinarjev.

V resoluciji o gospodarskem razvoju občine za leto 1975 je bil predviden porast družbenega proizvoda za 31 odstotkov, dejanski porast pa je bil manjši. Ker 5 TOZD lani ni predložilo periodičnega obračuna je primerljivost podatkov nekoliko nerealna, vendar je tudi ob upoštevanju dohodka omenjenih TOZD, družbeni proizvod manjši za 1 odstotek. V strukturi delitve družbenega proizvoda moramo omeniti, da je delež gospodarstva skoraj neizpremenjen, povišal se je le za 0,2 odstotka, zmanjšan pa je delež zakonskih in samoupravno dogovorjenih obveznosti.

V letošnjih devetih mesecih prikazujejo izgubo temeljne organizacije združenega dela Titan – livarna, TOZD IPOG Tovarne usnja, TOZD kooperacija gozdnega gospodarstva, Viator hoteli in žičnice, in restavracija STOL. Skupna izguba zaradi nedoseženega dohodka znaša 2,4 milijone dinarjev, 279.000 dinarjev pa znaša izguba subzanci TOZD kooperacija gozdnega gospodarstva Ljubljana, ki ima sedež v Kamniku.

Povprečni izplačani osebni dohodek je bil 2.964 dinarjev, kar je za 25 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Osebni dohodki so naraščali hitreje kot se je povečevala produktivnost dela, vendar počasneje kot rast življenjskih stroškov.

V tem obdobju so se lastni viri poslovnih sredstev gospodarskih organizacij, ki znašajo že manj kot polovica vseh sredstev, delež kreditov in sredstev dobaviteljev pa se je povečal. Gospodarske organizacije imajo tudi vse manj denarja na tekočih računih in vse bolj pogoste so sodne poravnave in plačila obveznosti z akceptnimi nalogi.

Terjatve do kupcev so porasle za 69 odstotkov, medtem ko so obveznosti do dobaviteljev višje le za 49 odstotkov. Terjatve občinskega gospodarstva so za 116 milijonov višje od obveznosti do dobaviteljev, kar kaže, da kamniško gospodarstvo še izdatneje kreditira svoje poslovne partnerje.

Ker podatki službe družbenega knjigovodstva še niso dokončni, saj bodo točno analize predložene delegatom občinske skupščine šele v decembru, je težko obveščati občane o gospodarjenju v posameznih organizacijah združenega dela. O tem bomo v našem časopisu še pisali.

-ur

PA SE TO

SESTANEK POD MILIM NEBOM

Krajevna organizacija socialistične zveze in odbor krajevnih skupnosti Volčji potok sta imela 14. novembra skupen sestanek, na katerem je tekla beseda o osnutkih programov samoupravnih interesnih skupnosti in srednjeročnem načrtu razvoja krajevnih skupnosti v občini Kamnik. Več kot 20 krajanov in gostov se je zvečer zbralo pred „gostinskim hramom „TISA“, ki ga ima v najemu zasebnik. Z njim je bilo namreč dogovorjeno, da bo sestanek v gostinskem lokalu, kjer so navadno vsi množični sestanki krajevnih skupnosti Volčji potok. Krajin in gostje so nekaj časa čakali, vendar najemnika ni bilo od nikoder. Zato so se odločili, da bodo sestankovali kar v parku Arboretum, torej pod milim nebom. Res neodgovorno ravnanje zasebnega najemnika je med občani vzbudilo obilo upravičenega negodovanja.

Na sestanku so opozorili na nerešen problem prostorov krajevnih skupnosti Volčji potok, kjer bi potrebovali vsaj pisarno in manjšo dvorano, in bi se dejavnost vseh organizacij v krajevnih skupnosti še povečala. Seveda v proračunu krajevnih skupnosti ni dovolj denarja za gradnjo doma, zato pričakujejo tudi pomoč od drugod. V srednjeročnem programu razvoja krajevnih skupnosti so predvideli denar za nakup zemljišča, pričakujemo pa lahko, da bodo krajin prispevali del gradbenega materiala in morda zavahali rokave kar sami. Do takrat pa bodo še večkrat „sejali“ na planem, le da bo pri sklicevanju sestankov treba upoštevali vremensko napoved.

-t

● KOGA OPROSTITI PLAČEVANJA STAROSTNEGA ZAVAROVANJA?

NE VSE V ISTI KOŠ

Te dni sveti krajevnih skupnosti v kamniški občini razpravljajo o predlogih oprostite plačevanja prispevka za starostno zavarovanje kmetov. O vsakem upravičencu mora dati svoje mnenje svet krajevnih skupnosti, kajti prošnje, ki jih prosilci naslovijo na občinsko skupščino je le treba pretehtati v vasi, v krajevni skupnosti, torej v okolju, v katerem se med seboj dobro poznajo. Letos je bilo med skoraj 800 zavezanci plačevanja prispevka za starostno zavarovanje kmetov kar 370 takih, ki so bili v celoti ali vsaj delno oproščeni plačevanja prispevka. Seveda je morala občinska skupščina iz svojega proračuna plačati skupnosti starostnega zavarovanja oproščeni znesek, ki je v naši občini znašal skupaj 350.000 dinarjev.

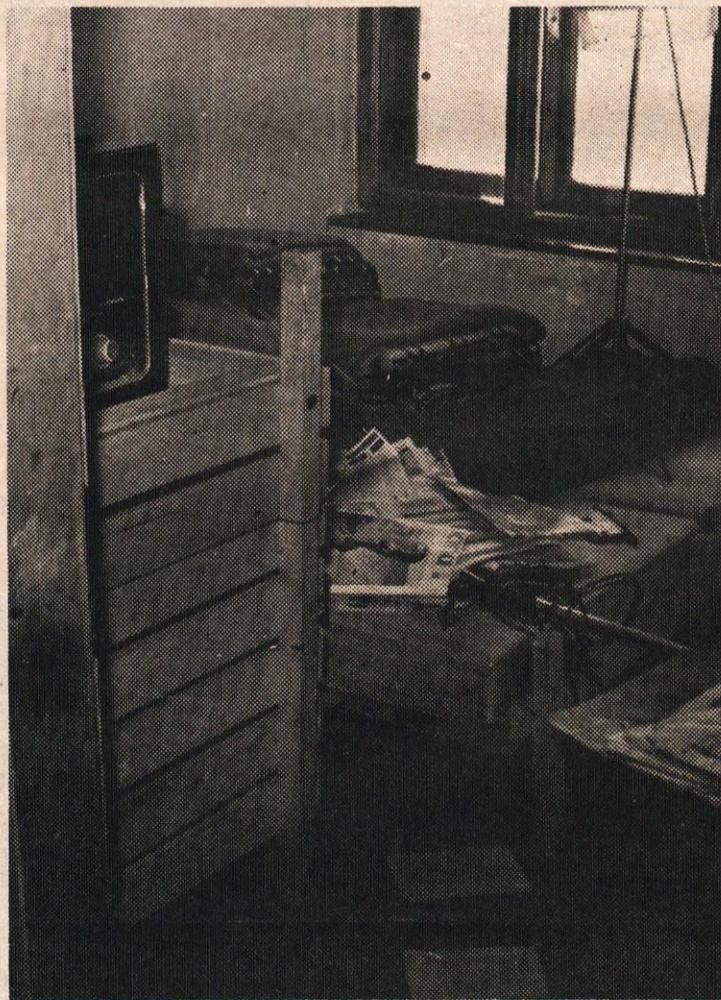
In kdo naj bi bil oproščen plačevanja prispevka za starostno zavarovanje kmetov? Predvsem naj bodo tisti kmetje, ki imajo mladoletne otroke, ki hodijo v šolo in tisti, ki so socialno ogroženi. Upoštevati je treba tudi perspektivne kmetje, ki naj bi tudi v prihodnje bile blagovno usmerjene. Seveda ti zneski niso veliki, saj kmetje letno plačujejo med 1.250 in 1.550 dinarjev. Le redki so tisti, ki plačujejo višji znesek, kar je pač odvisno od katastrskega dohodka.

Lansko leto smo bili pri odpisih prispevka zelo širokogrudni. Ali je bila naša širogroudnost na mestu? Med tistimi, ki so bili oproščeni plačevanja prispevka za starostno zavarovanje kmetov, so bili tudi taki, ki so kupili letos kmetijske stroje vredne tudi sto krat več kot bi znašal omenjeni prispevek. Ali tudi taki, ki imajo v hlevu več kot pet glav goveje živine in še bi lahko naštevali.

Med tistimi, ki so bili oproščeni plačevanja, je bilo veliko takih, ki se komaj preživljajo in nihče od otrok ni ostal na kmetiji. Otroci so se zaposlili v industriji ali drugje in lepo zaslužijo, žal pa ostarelim staršem vse premalo ali pa nič ne pomagajo. Seveda bodo taki otroci zakoniti dediči. Ali ni zato prav, da takih ne oprostimo plačevanja prispevka in se vsoto prispevka vpiše v zemljiško knjigo. Torej taki ostareli kmetje, ki res ne morejo plačevati prispevka za starostno zavarovanje kmetov, naj prispevka ne plačajo v denarju, pač pa naj se izvrši katastrski vpis v zemljiško knjigo. Ob takem vpisu kmetje ne bodo nič prizadeti, pač pa bodo morali dediči, ki ne delajo na kmetiji, ob dedovanju dolg vrniti.

Sveti krajevnih skupnosti lahko tudi sami predlagajo oprostitev plačevanja prispevka za starostno zavarovanje kmetov, čeprav kmet sam pri občinski skupščini ni vložil prošnje za oprostitev. Tako bomo pomagali tudi tistim, ki so neuki in predpisov ne poznajo.

-ur

NEUREJENA NOTRANJOST PLANINSKEGA DOMA NA STAREM GRADU, KI JE BIL V ZAČETKU NOVEMBRA ODPRT, ČEPRAV GOSTIŠČE ŽE DOLGO ČASA NE POSLUJE. VSAK OBISKOVALEC JE LAHKO VSTOPILO V PROSTORE DOMA, SAJ VRATA NISO BILA ZAKLENJENA. TUDI INVENTAR NI BIL ZAKLENJEN IN SI JE VSAK LAHKO VZEL KROŽNIK, KOZAREC ALI ODEJO. RES JE ŽE SKRAJNI ČAS, DA Z DRUŽBENIMI SREDSTVI GOSPODARI TISTI, KI JE SPOSOBEN OBJEKT TUDI PRAVILNO UPORABITI IN ZAŠČITITI PRED PROPADOM.

PROBLEMSKA KONFERENCA O POLITIKI ZAPOSLOVANJA

Konferenca mladih delavcev pri OK ZSMS Kamnik je 12. novembra organizirala problemsko konferenco o politiki zaposlovanja v naši občini. V uvodniku je predsednik KMD, tovariš Ivo Kekec, povedal nekaj o preveliki stopnji zaposlovanja v naši občini in o problemih, ki vzporedno nastajajo zaradi ekstenzivnega zaposlovanja. Resolucija o družbeno-ekonomskem razvoju občine Kamnik za leto 1975 je apelirala, da stopnja zaposlovanja v Kamniku ne sme biti višja od 3 %, vendar lahko ugotovimo, da je stopnja že pred iztekom koledarskega leta presežena (5,2 %). V razpravi je bilo nato nanižanih več problemov: ugotavljamo, da je med mladimi premalo zanimanja za poklice v proizvodnji, zato se le-tu pojavlja visok odstotek priučenih delavcev. Skoraj vsi, ki končajo osemletno šolanje, se odločijo za nadaljevanje študija na štiri-letnih srednjih šolah, čeprav so potrebe po takem kadru minimalne. Spremeniti in dopolniti bo treba družbeni dogovor o zaposlovanju, ki naj bi zagotovil racionalno in produktivno zaposlovanje.

Tudi v stipendijski politiki še ni vse tako, kot bi moralo biti, zato bo treba veliko storiti na področju usmerjenega izobraževanja, kjer bi glavno vlogo prevzel Center za usmerjeno izobraževanje.

Beseda je tekla tudi o uvozu delovne sile iz drugih republik. V pripravi je poseben družbeni dogovor, s katerim bodo opredeljeni minimalni pogoji za zaposlitev, kar naj bi vplivalo tudi na poslovno politiko OZD.

S to problemsko konferenco želimo mladi, ki smo združeni v občinski organizaciji ZSMS Kamnik, ponovno opozoriti na žgoč problem kamniškega gospodarstva – neustrezno politiko zaposlovanja. Zdi se namreč, da je bilo v preteklosti premalo pozornosti posvečeno intenzivnemu zaposlovanju pomembnemu dejavniku rastu produktivnosti in stabilizaciji gospodarstva ter urejanju problemov, ki nastajajo vzporedno z ekstenzivnim zaposlovanjem.

PROBLEMI OTROŠKEGA VARSTVA V KOMENDI

Problemi otroškega varstva v Komendi so prisotni že vrsto let. Naraščajo s številom novih družin, ki si gradijo svoje domove v Komendi in okolici. Domov in mladih družin pa je čedalje več. Občani – posebno tisti, ki so neposredno prizadeti, postavljajo vprašanja na zborih, občanov, sestankih KS in SZDL. Večkrat je bilo v zvezi z organiziranim otroškim varstvom postavljeno tudi delegatsko vprašanje. Mlade družine si ne vse mogoče načine skušajo urediti varstvo otrok. Nekateri jih vozijo v 7 km oddaljeni Kamnik, drugi pa si na kakšen drug način uredijo ta problem. Več primerov je tudi, da morajo matere ostati doma in paziti na otroke. Problem varstva je postal pereč in tako je odbor SZDL na pobudo občanov ter prizadetih družin izvedel anketo, koliko otrok je v Komendi in okolici, ki potrebujejo organizirano varstvo. Število je presenetljivo veliko. Kljub temu da ankete v nekaterih vaseh niso opravili, so starši prijavili kar 80 otrok.

Krajevna skupnost Komenda je največja ne mestna krajevna skupnost v Kamniški občini. Vendar pa jo tare vrsta neurejenih vprašanj: neprimerna trgovina, komunalna ureditev, otroško varstvo. Število prebivalstva narašča, problemi pa dobivajo vse večji obseg. Delegati pri SIS bodo morali res razmisliti, kako se bodo odločili o bodočih investicijah – posebno v otroškem varstvu, in dati prednost krajevni skupnosti, ki to res potrebuje.

kj

PRVI ŠOLSKI AVTOBUS IZ TUNJIC

V ponedeljek, 3. novembra, zjutraj je v Tunjice pripeljal prvi šolski avtobus ljubljanskega Viatorja in odpeljal v Kamnik učence višjih razredov osnovne šole Frana Albrehta, ki so doma iz Tunjice. Tunjiške mlake in okoliških zaselkov. Tako se je uresničila dolgoletna želja občanov krajevnih skupnosti Tunjice, da bi se tudi njihovi otroci vozili v Kamnik v šolo. Ta dan so šolski avtobusi, katerim so se pripeljali iz Kamnika tudi predstavniki občinske skupščine in ljubljanskega Viatorja, pričakali otroci polni pričakovanj in hvale, saj jim ne bo treba v dežju in snegu pešati v šolo. Avtobus je odpeljal skoraj 45 učencev in bo imel svojo prvo postajališče pri novem obračališču nedaleč od gasilnega doma. Avtobus se bo redno ustavljal še na dveh postajah in sprejel vse otroke.

Tunjičanom je razširjena cesta, ki je bila dokončana letos, mnogočim približala Kamnik, kamor se vozijo na delo, po nakupih, drugih opravkih in seveda v šolo. Morda bo treba cesto še kaj razširiti, vendar bo avtobus kljub temu redno vozil učence v šolo. Na zoženem delu ceste pri hiši predsednika krajevnih skupnosti Janeza Pregleda bodo postavili opozorilne table, da ne bi prišlo do nepotrebnega srečevanja avtobusa z ostalimi vozili. Zato vaščane Tunjic in okoliških zaselkov še posebej opozarjamo, da naj bodo v času, ko bo vozil tod avtobus bolj pozorni in naj pred zoženim delom ceste malo počakajo.

Ko je avtobus pripeljal v Tunjice, smo povprašali predsednika krajevnih skupnosti Janeza Pregleda, kaj nam lahko pove o tej pridobitvi za učence krajevnih skupnosti: „Otroci so morali sedaj hoditi tudi poldrugo uro ali pa še dlje časa v šolo v Kamnik, kar je bilo zelo naporno. Dolgo smo vztrajali, da naj nam omogočijo avtobusni prevoz otrok in, ko smo cesto popravili in bili pri naših zahtevah vztrajni, nam je bila vztrajnost poplačana.“ Otrokom, ki so se prvič peljali s šolskim avtobusom pa je še naročil, da naj bodo med vožnjo disciplinirani.

VOZNIKI, NE PREZRITE!

V sredo, 19. novembra 1975, je začel veljati novi zakon o varnosti v cestnem prometu (Uradni list SRS, št. 25/75). Novi zakon prinaša veliko novosti, ki zavezujejo udeležence v cestnem prometu ter nekatere ustanove, katerih delo je vezano na udeležence v prometu in prevozna sredstva.

Avto-moto društvo Kamnik bo v sodelovanju z Zdrženjem šoferjev in avtomobikov ter s komisijo za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine Kamnik organiziralo tolmačenje določil novega zakona za vse zainteresirane v občini Kamnik, o čemer bodo vsi občani pravočasno obveščeni. Zares škoda bo, če bo velika dvorana kina „Dom“ v tem primeru napolnjena, kar v Kamniku ni redek primer.

Zato naj v današnjem sestanku opozorimo le na naslednje novosti: Otroci starejši od sedem let, ki se v solah ali v drugih vzgojno izobraževalnih ustanovah usposobijo za vožnjo koles, lahko SAMOSTOJNO vožnjo kolo v prometu na cesti. Otroci, ki se niso usposobili za

samostojno vožnjo s kolesom, kot to zahteva zakon in je napisano v prejšnjem stavku, in otroci mlajši kot sedem let smejo voziti kolo po javnih cestah samo v spremstvu odrasle osebe.

Starši ali skrbniki otroka, ki bo samostojno vozilo kolo po cesti v nasprotju s tem členom zakona, so lahko kaznovani z denarno kaznijo od 100 do 500 dinarjev ali z zapornim od 30 dni. Zakon torej nalaga precejšnje odgovornosti in naloge mentorjem za prometno vzgojo v solah, pa tudi staršem in skrbnikom.

Določena je tudi nova obveznost, da neposredni udeleženci v prometni nezgodi ne smejo po nezgodi uživati alkoholnih pijač. Pogosti so bili primeri, da so se udeleženci izgovarjali na uživanje alkohola po nezgodi, in da torej niso bili pod vplivom alkohola, ko je prišlo do nezgode.

Zakon spreminja sistem vzgoje voznikov motornih vozil. Medtem, ko so dosedanje predpisi dovoljevali poučevanje kandidatov za voznike motornih vozil zasebnim instruktorjem, je ta možnost sedaj opuščena. Nove voznike lahko pouču-

jejo samo avto šole, pa tudi te morajo izpolnjevati z zakonom določene obveznosti in pogoje.

Zakon obravnava tudi voznike motornih vozil in voznike tistih vozil, ki se štejejo za motorna vozila ter določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati vozniki kmetijskih traktorjev, koles z motorjem, delovnih strojev in drugih podobnih vozil za vožnjo v cestnem prometu. Zakon govori tudi o evidentiranju kmetijskih traktorjev, kar je posebno pomembno pri tehničnih pregledih teh vozil, ki so navadno vse prej kot brezhibna.

Našli smo le nekaj novosti, ki jih prinaša novi zakon o varnosti v cestnem prometu.

Potrebno bi bilo, da je vsak udeleženec v prometu seznanjen z določili zakona o cestnem prometu, kajti le tako bo zagotovljena v prometu varnost in odveč huda kri na račun organov ob izrečenih kaznih za cestno prometne prekrške. Seveda pa ni dovolj zakon samo poznati, pač pa ga moramo vsi tudi upoštevati.

-mj

OB DVEH JUBILEJIH

Pred 60 leti 26. novembra se je rodila na Vahi pri Cerknem Marica Brejc. Leta 1934 se je v družini Brejčevih preselila v Kamnik zaradi nasilja italijanske fašistične oblasti. Jugoslovansko državljanstvo je Marica dobila po petih letih, tako da je bila samo teden dni državljanka bivše Jugoslavije.

MARICA BREJC

Takoj ob prihodu v Kamnik se je vključila v delavsko društvo Solidarnost ter društvo „Tabor“, v katerem so večino dela delovali primorski Slovenci, ki so se izselili iz fašistične Italije. Ko je okupator zasedel naše ozemlje, je pričela delati v slovenski protifašistični ženski zvezi. Leta 1943 so jo aretirali, vendar so jo po treh mesecih

izpustili. Ker so bili člani kamniškega okrožja aprila 1944 izdani, jo je gestapo ponovno aretirali in je bila pred okupatorskim sodiščem obsojena na 20 let zapora, ki ga je prestajala v Begunjah, nato pa so jo prepeljali v Auhach, ki je bilo podružnica Dachaua, kjer so jo zavezniški osvobodili. Po vojni se je takoj vključila v družbenopolitično delo in je bila sekretarka AFŽ, končala je enoletno politično šolo, bila poverjenik za prosveto okraja Kamnik, nato za okraj Ljubljana okolica, upravnica starega dijaškega doma v Kamniku, kot upraviteljica pa je vodila tudi izgradnjo novega dijaškega doma.

Sedaj je predsednica komisije za interniranje, članica izvršnega odbora ZB aktivno pa dela tudi v izseljenški matici Kamnik – Domžale. Vseh njenih aktivnosti nismo mogli zapisati v tem kratkem zapisu.

V tem mesecu praznuje 60-letnico tudi Poldka Svetic, rojena v Odžaku – Dobouju. Sedemdesetletna delavska družina se je 1926 preselila v Kamnik. Kot mladinka se je vključila in delala v sokolskem društvu. Med okupacijo je pričela aktiv-

no delati za NOB ter v slovenski protifašistični zvezi. Istega dne kot tov. Brejčev so jo aretirali ter obsodili na pet let ječe. Iz Begunj je bila poslana Auhach, nato v Lubeck in Burghaein, kjer so jo zavezniški osvobodili. Po vrnitvi domov se je takoj vključila v družbenopolitično delo, saj je bila od 1945 do

POLDKA SVETIC

1952 odbornik mestnega ljudskega odbora in okraja Kamnik. Vseskozi je aktivno delala v organizaciji ZB, NOV Kamnik, kjer se danes opravlja delo tehničnega tajnika.

Družbenopolitične organizacije, skupščina občine Kamnik in občani obema ob njenih jubilejih iskreno čestitajo.

DELU DELEGACIJ VEČJO POZORNOST

V obdobju od izvolitve v aprilu 1974 do konca septembra 1975 so se zbori občinske skupščine sestali 13-krat (zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti) oz. 11-krat (družbenopolitični zbor). V eno in polletnem obdobju delovanja je udeležba na sejah, zlasti v zadnjih časih, znatno boljša, kot je bila nekdanj.

Tako se je 13 sej zbora združenega dela udeležilo povprečno 89 % določenih delegatov, 13 sej zbora krajevnih skupnosti povprečno 85,5 % na sejah delegacij izbranih delegatov. Nekoliko slabša pa je udeležba na sejah družbenopolitičnega zbora, ki ga sestavlja 24 stalnih delegatov (torej ni možno nadomestitve). 11 sej tega zbora se je udeležilo povprečno 73,1 % delegatov. Družbenopolitične organizacije in delovni ljudje v TOZD bodo morali še posebej ugotoviti vzroke, zakaj nekatere delegacije v zboru združenega dela na skoraj polovico seji niso poslale delegatov. Tako na primer delegacija Stola – TOZD Moste ni bila zastopana prek svojega delegata kar na osemih od trinajstih sej tega zbora, delegacija Viatorja (delavnice) na šestih sejah, delegacija Planinke in ostalega gostinstva na petih sejah, delegacija Stola – TOZD Motnik na štirih sejah itd. Med delegati v zboru krajevnih skupnosti največkrat niso bile zastopane

pane z nobenim delegatom krajevnih skupnosti Nevlje (2 krat), Komenda (1-krat), Moste (1 krat), čeprav imajo vse navedene delegacije v zboru po dve delegatski mesti, Spitalič (4 krat), Vranja peč (4 krat) itd.

Ce pogledamo vsebino in obseg razprave na sejah zborov občinske skupščine, moramo ugotoviti, da se je v zadnjem obdobju sicer povečal obseg pismenih pripomb in predlogov k predloženi gradivi za sejo, vendar s tem še ne smemo biti zadovoljni. Gre zato, da pomeni seja zbora delovni dogovor vseh delegacij, ki zastopajo interese delovnih ljudi in občanov, ne pa zgolj nekritično sprejemanje predlogov in rešitev, ki jih pripravijo občinski organi in drugi predlagatelji.

Treba je reči, da so delegati posebno aktivni pri postavljanju delegatskih vprašanj, ki seveda prav tako izražajo določene interese delovnih ljudi, zlasti v krajevni skupnosti. V prihodnje se bodo morali izvršni svet in drugi organi, ki dajejo odgovore, še bolj prizadevati, da bodo odgovori bolj jasni in stvarni, da bo čimmanj improviziranih, splošnih odgovorov in seveda, da bodo rešitve za širše probleme, ki jih nakazuje delegatska vprašanja, vključene v delovni program skupščine in izvršnega sveta.

Predsedstvo občinske skupščine je z željo, da bi bolj spremljalo delo delegacij, vpeljal poseben krajiš vprašalnik z osnovnimi podatki z vsake seje delegacije. Ti podatki kažejo, ali se je delegacija sestala, v katerem sestavu, kakšne pripombe ima k predloženi gradivi in delegatska vprašanja, ki jih je morda postavila. Večina delegacij smatra, da je to koristen pripomoček za njihovo delo, medtem ko se nekatere delegacije predlogu predsedstva niso odzvale. Za nekatere delegacije ni podatkov, da so se za zadnji dve seji skupščine sestale (Stol TOZD Motnik in TOZD Moste, Titan – skupne službe, Eta, Viator-Transurist). Podobno je tudi z nekaterimi delegacijami v krajevnih skupnostih.

Težave, ki nastajajo pri uveljavljanju delegatskega sistema, bo treba sproti odpravljati. Vsem delegacijam je treba zagotoviti enake pogoje za delo, kot jih imajo delavski sveti, sveti krajevnih skupnosti in drugi samoupravni organi. Delo delegacij ne more in ne sme biti samo stvar delegatov, pač pa tudi družbenopolitičnih organizacij in vseh samoupravnih teles v TOZD in v krajevnih skupnostih. Tega se ponekod še vedno premalo zavedamo!

F. Svetelj

SEMINAR ZA SINDIKALNE BLAGAJNIKE

Občinski sindikalni svet je v Kamniški Bistrici organiziral seminar za blagajnike izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij in predsednike nadzornih odborov. Za tak seminar so se sindikalni aktivisti že dlje časa zavzemali, saj novoizvoljeni blagajniki niso dovolj poznali finančno in blagajniško poslovanje v sindikatih. Večkrat se je tudi dogajalo, da so preko sindikalne blagajne izplačevali razne nagrade in prodajali odpadni material delovne organizacije, kar seveda ni bilo pravilno. Denarni viri sindikata so članarine in dotacije, delovanje pa je treba plačevati po vnaprej sprejetem programu, je bilo večkrat poudarjeno na seminarju.

S seminarjem za blagajnike in predsednike nadzornih odborov osnovnih sindikalnih organizacij je bil v kamniški občini zaključen letošnji program izobraževanja v sindikatih, ki ga je ob sodelovanju občinskega sindikalnega sveta organizirala Delavska univerza Kamnik.

-t

JAVNA RAZPRAVA O URBANIZACIJI, GRADITVI IN KOMUNALNEM OPREMLJANJU V NAŠI OBČINI

POTREBNO JE BOLJŠE GOSPODARJENJE Z ZEMLJIŠČI IN USTREZNEJŠE FINANCIRANJE GRADNJE KOMUNALNIH NAPRAV

Sedanja način financiranja komunalnih naprav (vodovoda, električnega omrežja, kanalizacije, cest itd.) je prišel v precejšnjo zagato. Sprejeti zazidalni načrti v občini terjajo znatna sredstva za komunalno opremljenost, preden se gradnja stanovanjskih hiš lahko začne.

Na eni strani smo priča naglemu krčenju kmetijskih površin, na drugi strani pa zazidava teh površin terja gradnjo nove mreže komunalnih naprav, ki je še dražja, če na določenem območju prevladuje posamična gradnja stanovanjskih hiš.

Torej se srečujemo s problemom negospodarne izrabe prostora, na katerem živimo, in z zahtevo po velikih sredstvih za gradnjo nove vodovodne, kanalizacijske, električne in ostale mreže.

Ker se je občinska skupščina v svojem dosedanjem delovanju pogosto soočala s temi vprašanji, ta pa postajajo vse bolj pereča, tako v posameznih krajevnih skupnostih kot v vsej občini, je na svoji seji v začetku novembra letos sklenila to področje celovito obravnavati in sprejeti ustrezne ukrepe.

Izvršni svet občinske skupščine je že pripravil posebno informacijo, ki nudi dokaj dober in celovit pregled sedanjega stanja na področju urbanizacije, graditve in komunalnega opremljanja. K pregledu pa je dodal tudi prvi osnutek predlogov in sklepov, ki naj pomagajo delegacijam in skupščini pri oblikovanju bodoče politike na tem, za slehernega občana, tako občutljivem področju. Ker gre za dokaj zapleten sklop problemov, ki jih ni mogoče rešiti na eni seji skupščine, je le-ta predlagala, naj o tem povedo svoje mnenje in dajo predloge delovni ljudje in občani do konca decembra letos.

Iz gradiva, ki so ga že sredi oktobra prejeli vse delegacije v krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah združenega dela, naj spomnimo na nekatera bistvena vprašanja in dileme.

Smo res za dolgo vas?

Opozorimo naj najprej na podatek, da na ožjem območju Kamnika med Korenovno potjo in Jeranovim, torej na območju Duplice, Kamnika in Mekinj živi danes nekaj manj kot 10.000 prebivalcev, kar je okrog 25 prebivalcev na hektar. Po veljavnih merilih pa naj bi mestna jedra z 10.000 prebivalci imela 50-60 prebivalcev na hektar. Če upoštevamo, da bo omenjeno področje kmalu že povsem pozidano, potem nismo daleč od ugotovitve, da smo doslej te površine še premalo gospodarno izrabili, čeprav smo v zadnjih letih povečali delež blokovne, to je strnjene gradnje stanovanj.

Ob tem je treba poudariti, da sedanja problemi niso posledica pomanjkanja ustrezne načrtovitosti oz. dokumentacije o izrabi prostora. Saj smo v naši občini že pred desetimi leti sprejeli urbanistični program, nato pa postopoma urbanistične načrte za posamezna območja občine. Na tej podlagi so bili sprejeti tudi številni zazidalni načrti.

Gre predvsem za problem, da obstoječih površin, ki so po urbanističnem programu namenjene za stanovanjsko ali za industrijsko gradnjo, nismo dovolj gospodarno izrabili. Zato bomo imeli te površine pozidane prej, kot smo predvidevali.

V urbanistično dokumentacijo in izdelavo zazidalnega načrta smo v zadnjih desetih letih vložili okrog 300 milijonov starih dinarjev. Doslej so bili izdelani zazidalni načrti za Šmarco, Duplico, Bakovnik, Trško polje, Perovo, Novi trg, Vrhpolje, Nevlje, Graben, Zaprice, Stranje (arhit. del) ter za industrijsko cono na Bakovniku in Duplici; zazidalni načrt je izdelan tudi za območje Komende in dela Most ter za turistično naselje na Veliki planini.

Pri odkupu in komunalnem urejanju stavnih zemljišč je največ težav povzročalo pomanjkanje denarja, večkrat pa tudi premajhno razumevanje lastnikov zemljišč. Vse to je seveda zavlačevalo priprave zemljišč za gradnjo in pogosto upravičeno zbuvalo negodovanje občanov, ki so želeli graditi v določenem kraju.

Vsekakor je pereče vprašanje nadomestitve kmetijskih zemljišč kmetom, ki jim je kmetijstvo edini vir dohodkov, čeprav je hkrati tudi res, da so posamezniki prodajali

gradbene parcele po dvakratni ali celo večkratni ceni od dogovorjene; zlasti v predelih, kjer je šlo za posamezne parcele v okviru obstoječega naselja. Na ta način so se sredstva, ki bi sicer morala biti namenjena za komunalno ureditev, prelila v zasebni žep, breme komunalnih naprav pa je padlo na vse občane v krajevni skupnosti oziroma v občini. Zaradi tega, ker ni komunalnega prispevka, je pritisk na gradnjo v vaseh in naseljih, kjer gre za dopolnitev obstoječe zazidave, precejšen.

Od kod denar?

Pri zbiranju sredstev za komunalno urejanje številnih zemljišč je bil najprej uveden komunalni prispevek, ki so ga plačevali graditelji stanovanjskih hiš, ki pa ni pokrival vseh stroškov komunalnega opremljanja. Zato je bilo treba dodatni denar prispevati iz občinskega proračuna, iz raznih skladov in s posojili ter s krajevnim samopriskupkom. Približno polovico denarja je bilo za te namene zbranih ob rednih virih, namenjenih za komunalno urejanje območij.

OBČANI BREJIZ SO SI SAMI UREDILI VODOVOD. NEKATERA GOSPODARSTVA SO PRISPEVALA TUDI PO 1 STARI MILIJON DINARJEV.

Ko je bil leta 1967 uveden prispevek za uporabo mestnega zemljišča, so se materialne možnosti nekoliko izboljšale. Od skoraj 3 milijard starih dinarjev, pri čemer so všteta tudi sredstva od prodaje zemljišč, je sklad za urejanje mestnega zemljišča v času od 1967 do srede 1975 zbral od prispevka za uporabo mestnega zemljišča 992 milijonov starih dinarjev. Stroški odkupa zemljišč so znašali 693 milijonov, urejanje cest, pločnikov in okolice blokov 636 milijonov starih dinarjev, za primerno kanalizacijo je bilo porabljenih 365 milijonov, za trafo postaje in električno omrežje 263 milijonov, S din itd. Poseben problem je dejstvo, da zadnji dve leti ni bilo mogoče dobiti posojil za komunalno opremljanje zemljišč.

Stroški za komunalno urejanje so se tako povečali, da zlasti pri gradnji individualnih hiš predstavljajo veliko obremenitev graditelja. Če upoštevamo, da je vrednost komunalnega opremljenosti poprečne parcele prek 10 milijonov starih dinarjev in da mora graditelj ta denar položiti v gotovini pred začetkom gradnje, potem je jasno, da bo treba v sistemu financiranja komunalnega urejanja in hkrati seveda tudi glede večje strnjivosti stanovanj čimprej nekaj ukreniti.

Izrazit primer sistemske neurejenosti komunalnega urejanja in različnega obravnavanja graditeljev imamo v Komendi. Poleg 22 hiš, zgrajenih pred letom 1970 so na področju med Komendo in brniško cesto leta 1971 začeli graditi 43 stanovanjskih hiš, leta 1973 pa je bilo z dodatnim zazidalnim načrtom predvidenih še 67 hiš, od katerih je okrog 15 že dograjenih.

Po izračunih iz leta 1973 bi za komunalno opremljenost celotnega območja potrebovali okrog 563 milijonov starih din. Graditelji iz leta 1971 so se ob pridobitvi parcele zavezali, da bodo takrat ko bodo zemljišče komunalno urejali, plačali po 2,2 milijona S din na parcelo, medtem ko je bil za graditelje iz leta 1973 pogoj za pridobitev parcele plačilo 6,8 milijona S din za komunalno ureditev poleg plačila

zemlje seveda. Ker prvi graditelji niso plačali ničesar, od drugih pa se je zbralo premalo sredstev, ker je bila prodana le tretjina vseh parcel, občinski sklad ni bil v stanju zemljišče komunalno opremiti. Posojil ni mogoče najemati, že zbrana sredstva pa zgubljajo vrednost zaradi inflacije.

Izvršni svet predlaga

Izvršni svet zato predlaga, naj bi ponovno opravili izračun potrebnih sredstev za komunalno ureditev v Komendi. Z graditelji hiš pa naj bi dosegli sporazum o njihovi sodelovanju. Določili pa naj bi tudi zaporedje za gradnjo komunalnih naprav. Prednost naj imata voda in elektrika. Dokler sistem financiranja ne bo izoblikovan, v Komendi, ne bodo več oddajali gradbenih parcel.

In kaj še predlaga izvršni svet za izboljšanje položaja v zvezi z izrabo prostora in komunalnim opremljanjem naselij?

Dopolniti je treba celotno urbanistično dokumentacijo v občini. Pri tem naj bi sodelovale vse krajevne skupnosti.

Kmetijske površine zunaj ožjega območja Kamnika in Duplice je treba zavarovati in jih obdržati za potrebe kmetijstva. Z bolj strnjeno gradnjo stanovanj je treba doseči na območju Kamnika naseljenost vsaj 50 prebivalcev na hektar.

V celoti je treba uveljaviti pravico stanovanjske skupnosti glede prednostnega nakupa zemljišč za vse parcele, ne samo za zaokrožene celote. Odkupljena zemljišča je potrebno oddajati graditeljem le z licitacijo. To naj velja tudi za družbeni sektor. Dopolnilno gradnjo zunaj zazidalnih območij v vaseh in naseljih je treba omejiti, razen pri kmetijskih zgradbah.

Čimprej je treba skleniti dogovor o oblikovanju cen stanovanj in o usmerjeni blokovni gradnji. V cen stanovanj je treba upoštevati tudi stroške za komunalne naprave. Seveda se bo treba dogovoriti, kolikšen delež teh stroškov lahko vsebuje cena stanovanja, ker bomo na ta način komunalno ureditev financirali s stanovanjskim prispevkom zaposlenih.

Hkrati pa cen stanovanj, ki že sedaj krepko presegajo vse sprejemljive okvire, ne moremo povečevati v nedogled.

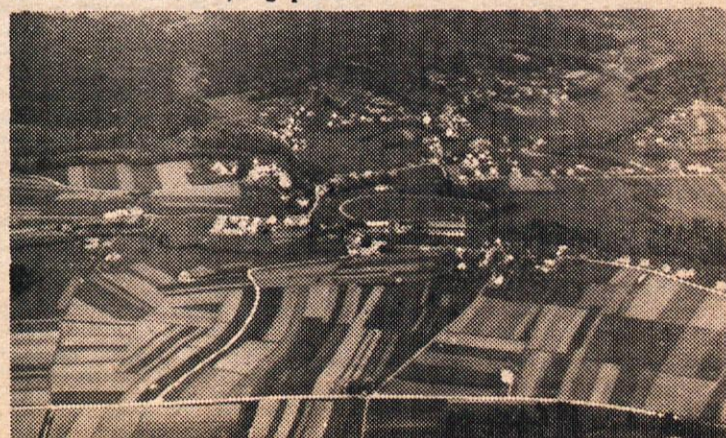
Po predlogu izvršnega sveta naj bi za območje zunaj blokovne in organizirane posamične gradnje določili pavšalni prispevek za širitev obstoječih ali gradnjo novih komunalnih naprav. Tudi ta predlog je vreden temeljitega premisleka.

V predlogu zaključkov je tudi priporočilo, naj komunalno podjetje Kamnik evidentira in vključi vse komunalne naprave na ožjem območju Kamnika in Duplice med svojo osnovna sredstva. To pomeni predvsem kanalizacijo, javno razsvetljavo, vodovodno omrežje itd.

Razpravo bo organizirala Socialistična zveza. Zdaj je čas, da povemo svoje mnenje in predlagamo rešitve, s katerimi bi pospešili razvoj urejanja prostora, na katerem živimo.

To naj bo naša skupna skrb in odgovornost!

F. Svetelj

TAKŠNA JE IZGLEDALA KOMENDA PRED VEČ LETI

Komite občinske konference ZKS— KAMNIK RAZPRAVLJAL O PROGRAMU DELA SKUPŠČINE KAMNIK SEPTEMBER 1975 — JULIJ 1976

Komite občinske konference ZKS Kamnik je na svoji seji dne 5. nov. obravnaval program dela skupščine občine za obdobje september 1975 — julij 1976.

Komite meni, da je program v celoti vzeto zelo skrbno pripravljen ter da odraža veliko skrb skupščine občine za razreševanje zelo velikih in nakopičenih problemov v naši občini. Realizacija tega programa bi pomenila velik napredek v samoupravnem pristopu razreševanja nalog, ki stoje letos in v prihodnjem letu pred nami. Komite pa je bil kljub temu soglasen o tem, da bi morali bolj pogosto in sprotno analizirati gospodarska gibanja v naši občini, kar bi omogočilo pravočasno preprečitev nevarnih odklonov od začrtane smeri gospodarskega razvoja. Kazalo bi pretehtati možnosti informiranja skupščine o teh gibanjih na vsaki seji, saj so le-te vzpodbudne za permanentno razreševanje gospodarskih problemov.

Razen tega je stekla na seji komiteja tudi razprava o zelo počasnem in nenačrtnem razreševanju problemov urbanizacije, ki je pripeljala do zelo hudih problemov. To se kaže zlasti v pomanjkanju urejenih zazidalnih območij tako za blokovno izgradnjo stanovanj, kakor tudi za individualno graditev stanovanjskih hiš. Posledice tako neurejenih razmer na tem področju so lahko zelo hude, saj lahko zavrejo tempo izgradnje stanovanj in hkrati povzročijo veliko podražitev ter nezadovoljstvo med občani. Zato komite meni, da je treba brez odlašanja storiti vse, da se čimprej pripravi urejena zazidalna območja za pospešeno stanovanjsko izgradnjo.

Velika pozornost je bila v razpravi na tej seji posvečena razvoju turizma v naši občini. Ugotovljeno je bilo, da so v naši občini velike razvojne možnosti te dejavnosti, a je mnogo premalo storjenega, da bi se te tudi izkoristile. Res je, da je turistično gostinska organizacija VIATOR storila mnogo na našem področju za razvoj turistične in gostinske dejavnosti, vendar to ne zadostuje za hitrejši razvoj. Zato komite meni, da je treba poiskati vse možnosti, da se tudi take nerešene probleme kot so: nadaljni razvoj gostinske dejavnosti na Starem gradu, razvoj rekreacijske in zdraviliške dejavnosti v Vaselem (ob izviru zdravilne tople vode) in hitrejši razvoj turistične in gostinske dejavnosti v Kamniški Bistrici, kjer je že nekaj let čutili izrazito stagnacijo.

Konkretna rešitve pri razreševanju nakazanih problemov komite sicer ne daje, ker meni, da je to stvar skupščine in njenih organov. Prepričani pa smo, da bodo naše pripombe našle mesto v programu dela skupščine občine Kamnik in v konkretno zastavljenem delu njenih organov.

T. Fišer

PREDSTAVLJAMO OSNOVNE ORGANIZACIJE ZSMS

V pokongresnem obdobju smo začeli ustanavljati OO ZSMS v vseh sredinah, kjer delujejo mladi. Do danes je mladina organizirana v 60 OO ZSMS, v kratkem pa bomo ustanovili osnovne organizacije še tam, kjer so za to možnosti. Seveda pa s tem naloga OK ZSMS Kamnik še ni končana. Na prste bi lahko prešteli tiste organizacije, ki izpolnjujejo zadane naloge in se lahko pohvalijo s svojo aktivnostjo in doseženimi uspehi. Večina pa le životari ali pa je sploh samo „na papirju“. Kje so vzroki da se v nekaterih OO ZSMS od ustanovitve do danes še ni nič naredilo? Ko obiskujemo posamezne osnovne organizacije, naletimo na neprijetno dejstvo, da je njihovo delo preveč forumsko — torej rezultat le peščice ljudi. Na neaktivnost ponekod vplivajo nepravilno izbrani vodstveni kadri, slabo pripravljeni akcijski programi ter drugi objektivni in subjektivni razlogi. Vsekakor bo potrebna širša akcija za izboljšanje stanja v teh OO ZSMS. Pri tem pa bodo morale poleg OK ZSMS sodelovati tudi druge družbenopolitične organizacije, predvsem ZK.

Takoj ob ustanovitvi smo v vseh osnovnih organizacijah zadolžili posamezne člane — t. i. sekretarje za informiranje, katerih naloga je sprotno obveščanje širše javnosti o njihovem delovanju. Vendar se kljub številnim skupnim sestankom, pogovorom z njimi in dopisi itd. v tej smeri ni skoraj nič premaknilo. Zato smo na OK ZSMS sklenili, da obiščemo posamezne OO ZSMS, se pogovorimo z mladinci in objavimo članke o njihovi aktivnosti oziroma neaktivnosti.

OOZSMS UTOK: NAŠE DELO JE PREVEČ FORUMSKO

Osnovna organizacija ZSMS Utok je organizacija, ki smo jo na OK ZSMS opredelili med srednje aktivne OO ZSMS v kamniški občini. V tovarni Utok je zaposlenih približno 500 mladih in od teh jih je štiri petine vključenih v ZSMS. Delujejo v treh OO ZSMS. Usnjarna, Konfekcija in Ipog. Njihovo delo povezuje koordinacijski svet, ki ga sestavlja 11 delegatov iz vseh treh osnovnih organizacij. Pomembno je tudi dejstvo, da je polovica vseh članov ZK v podjetju prav mladina, ki je tudi številčno dobro zastopana v samoupravnih organih te tovarne. Kje so potem ovire, da njihovo delo ni obrodilo večjih sadov?

Tončka Verlinšek, ena najaktivnejših v OO ZSMS Utok: „Zavedamo se, da je naše delo preveč forumsko, saj nas res aktivno dela zelo malo. V kratkem bomo imeli nove volitve, predvsem v OO ZSMS TOZD Usnjarna in si zagotovili na vodilnih mestih odgovornejši in sposobnejši kader.“

Vojo Černivec, član koordinacijskega sveta: „Čeprav je naše delo večkrat res bolj rezultat peščice ljudi pa smo spoznali, da lahko s širšimi akcijami pritegnemo veliko število mladincev. To se je pokazalo, ko smo v oktobru organizirali dve med usnjarskimi tovarnami v Sloveniji, pa izlet v Konus v Slovenske Konjice, ki se ga je udeležilo 50 mladih. V oktobru nam je Konus vrnil obisk in smo jim razkazali tovarno. Največ mladincev pa se je udeležilo akcije čiščenja okolice podjetja in pobiranja starega papirja. V TOZD Ipog na Bakovniku pa so se mladi zelo aktivno vključili v akcijo graditve športnega igrišča. Ja, udeležili pa smo se tudi mladinske delovne akcije na Brkinih, (2 mladinki) in na Kamniškem sedlu.“

Franc Erjavšek, predsednik OO ZSMS TOZD Usnjarna: „V tej osnovni organizaciji je 170 mladih. Velika ovira za našo aktivnost je troizmensko delo in je zelo težko dobiti mladince na skupnem sestanku. Seveda pa je tu še druga ovira — veliko mladih se namreč vozi na delovno mesto, nekateri celo iz Štajerskega. S tem pa je naše delo močno oteženo.“

In kako bodo odpravili svojo največjo napako — forumsko delo?

Černivec:

„Včasih je zelo težko vskladiti interese vseh treh OO ZSMS. Vendar se zavedamo, da bomo morali prav tem impulzom iz baze posvetiti največjo pozornost in razširiti mladinsko dejavnost na širše množice mladih v podjetju. Le s tem in pa seveda z boljšim vodilnim kadrom si bomo zagotovili uspešnejše delovanje.“

OO ZSMS Utok je ena redkih, ki ima dokaj dobro organiziran sistem informiranja, vendar žal le samo v okviru podjetja.

Tončka Verlinšek, sekretar za informiranje: „Imamo svojo oglasno desko, preko katere seznanjamo mlade z raznimi nalogami in akcijami, pomembnejšimi dokumenti itd. V tovarniškem Informatorju, ki izhaja vsakih 14 dni pa redno objavljamo članke o svojem delu.“

Veliko je zanimanja mladih v OO ZSMS Utok za športne panoge. Vključeni so v strelsko društvo Usnjara in občasno se udeležijo raznih tekmovalij. Imajo svojo kegljaško ekipo in se redno udeležujejo Usnjariade, športnega tekmovanja med usnjarskimi tovarnami v Sloveniji.

Na koncu razgovora so še omenili, da ima vodstvo podjetja veliko razumevanje za njihovo delo in jim pomaga pri izvajanju raznih akcij.

HRIBOVŠEK SONJA

USPEŠNO DELO RK

Občinski odbor Rdečega križa je imel 10. novembra 1. sejo delegatov. Pod vodstvom delovne predsednice dr. Julijane Suštar so delegati obravnavali poročilo o delu občinskega odbora RK Kamnik od leta 1972 do leta 1975.

V tem obdobju se je namreč organizacija delegatsko organizirala. Občinski odbor je imel 8 sej, izvršni odbor pa 24 sej. Na področju socialne dejavnosti je bil posvet predstavitnikom osnovnih organizacij RK, na katerem so se seznanili z nujenjem samopomoči in sosedske pomoči, posebno ostarelim, ki bivajo osamljeni. Priredili so tudi štiri tečaje „Nega bolnika in ranjenca“ v osnovnih organizacijah. Na področju družabništva so osnovne organizacije v sodelovanju z občinskim odborom organizirale srečanje starostnikov ob koncu leta ali v mesecu maju ter obiskali nepokretne na domovih ali v domovih onemoglih. Prav tako je bila organizirana akcija zbiranja oblačil, ki so jih osnovne organizacije razdelile potrebnim občanom. Tudi občinski odbor je začel akcijo za zbiranje papirja ter ga v dveh nabiralščah zbral 37.300 kg. Podeljeno je bilo tudi pet invalidskih vozičkov. Ob potresu na Kozjanskem je občinski odbor namenil prizadetim 5.000 din in prav tako 5.000 din za poplavlence v Pomurju.

Na področju zdravstveno vzgojne dejavnosti so bila organizirana predavanja za občane in šolske otroke. Usposobljeni sta bili tudi dve ekipe prve pomoči. Pri organiziranju krvodajalskih akcij, je leta 1972 sodelovalo 1117 krvodajalcev, leta 1973 1349, leta 1974 1431 in leta 1975 1475 krvodajalcev. Pri tem so nudile veliko pomoč osnovne organizacije sindikatov. Občinska organizacija je v preteklem letu organizirala 10-urne tečaje:

1) Tečaj prve pomoči za voznike motornih vozil z zaključnim izpitom. Prav tako so organizirali 20 urne tečaje za ekipe Prve pomoči civilne zaščite, na katerih je bilo 116 članov. Za 23 bolničarjev CZ so organizirali 80-urni tečaj prve pomoči. Za občinsko tekmovanje je bilo organizirano deset urnih obnovenih tečajev.

Na občinskih tekmovanjih 1973. in 1975. leta je sodelovalo 32 ekip prve pomoči. Pri tem je nudil veliko pomoč oddelek za narodno obrambo skupščine občine Kamnik.

Delegati so sprejeli tudi poslovnik ter program dela za naslednje obdobje, v katerem bodo dosedanja dejavnost še razširili. Prav tako so dali razrešeno izvršnemu odboru RK ter sprejeli finančni načrt programa dela za leto 1976.

Delegati so izvolili nov izvršni odbor. Za predsednika občinskega odbora in predsednika izvršnega odbora so izvolili dr. Milana Kirna, za podpredsednika dr. Julijano Suštar, sekretarja Marijo Zagorc ter Marico Janič kot računovodjo in člani izvršnega odbora pa so: Rafka Šimenc, prof. Marija Mrak, Danica Škufca, Jože Plešnar, Cvetka Završnik in Mojca Založnik. Izvolili so tudi komisijo za mlade člane RKS, v kateri so prof. Marija Mrak, Bogica Mihelič in prof. Vera Kramžer, v komisiji za socialno delo pa so Danica Škufca, Marjeta Majcenovič in Maja Lipovšek ter nadzorni odbor v sestavi dr. Franceta Puclja, Anice Skrabja in Marije Drnovšek.

K. F.

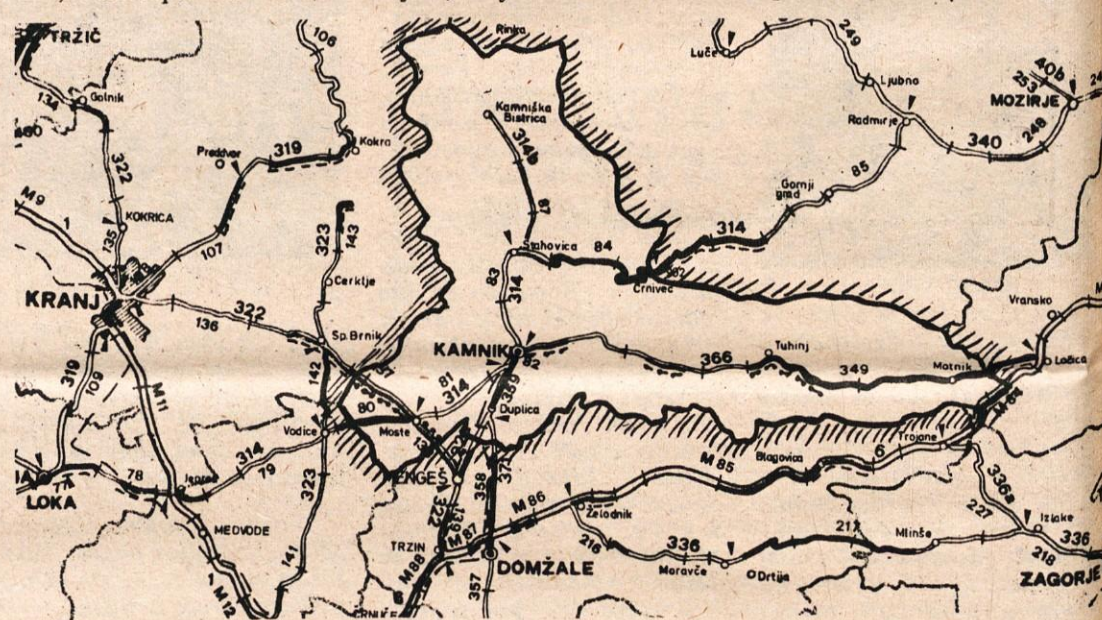
● JAVNA RAZPRAVA O POSOJILU ZA CESTE

PROGRAM REKONSTRUKCIJ IN GRADENJ REPUBLIŠKE CESTNE MREŽE V LETIH 1976 DO 1980

Skupščina republiške skupnosti za ceste je dala v javno razpravo osnutek srednjoročnega programa rekonstrukcij in gradenj republiške cestne mreže. V njem naj bi do konca decembra letos tekla razprava v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, še posebej pa v delegacijah in v občinski skupščini, ki naj oblikuje stališča in pripombe k programu. Iz obsežnega osnutka povzemamo nekatere pomembnejše podatke s posebnim ozirom na predvidena vlaganja v občini Kamnik.

V dosedanjih dveletnih priporočilih za izdelavo predloga srednjoročnega programa vzdrževanja, rekonstrukcij, modernizacij in gradenj magistrálnih in regionalnih (v nadaljevanju republiških cest) v SR Sloveniji v obdobju 1976—1980 se je v sodelovanju z vsemi občinami in regijami izoblikoval minimalni program potreb. Po današnjih cenah je vrednoten na 10.800.000.000 din. Tak program predvideva v osnovnih kazalcih:

1. modernizacijo 613,65 km makadamskih regionalnih cest,
2. ojačitev z novim asfaltom 587,50 km republiških cest,
3. rekonstrukcijo 217,10 km republiških cest,

PROGRAM OBNOVE CEST NA KAMNIŠKEM

4. izgradnjo 66 km novih cest, deloma avto cest I. etape,
5. izgradnja 21 mostov,
6. sofinanciranje mestne cestne mreže po družbenih dogovorih v Ljubljani, Celju in Mariboru,

7. izgradnjo podpornih zidov, odpravljanje črnih točk, izgradnjo parkirnih prostorov ob cestni mreži, zavarovanje železniških prehodov,
8. redno letno in zimsko vzdrževanje republiških cest,
9. stroške upravljanja, vračanje posojil, režijske in druge stroške.

Vlaganja bodo izvršena po predlaganem programu na podlagi izdelane prioritete po vrednotenju republiške cestne mreže z upoštevanjem še naslednjih kriterijev:

- 25 odstotkov vseh finančnih sredstev predvidenih za modernizacijo in rekonstrukcijo republiških cest se namenja za ceste na manj razvitih področjih (slovenski družbeni dogovor)
- vsa programirana, a ne izvršena cestna dela v srednjoročnem obdobju 1971—75 se prioritarno prenesejo v prva leta srednjoročnega obdobja 1975—1980;
- dokončanje že začelih potozov modernizacij ali rekonstrukcij in
- v vsaki občini mora biti zagotovljeno do leta 1980 vsaj 50 odstotkov moderniziranih regionalnih cest.

Na osnovi sedaj veljavnih predpisov se ocenjuje, da bi bilo na podlagi virov v srednjoročnem obdobju 1976—80 mogoče zbrati za potrebe financiranja republiških cest po minimalnem programu cestnih del znesek 6.619,4 mio dinarjev. Primanj-

kljaj torej znaša 4.227,8 mio din. Tega naj bi se po predlogu finančne konstrukcije nadomestilo:

— 1.094,0 mio dinarjev s podražitvijo plinskega olja za 0,60 din po litru;

— 2.233,8 mio dinarjev s prerazporeditvijo prometnega davka nad splošno stopnjo 22,5 odstotka in

— 900 mio dinarjev s prodajo obveznic — posojilo za ceste.

Torej program II. vsebuje bilanco sredstev 6.619,4 mio dinarjev in program I. 10.847,2 mio dinarjev.

V primeru, da bi obveljal le program II bi to v bistvu pomenilo:

— modernizirali bi samo 300 km makadamskih regionalnih cest (program I predvideva 613,65 km);

— ne bi bilo mogoče realizirati obvez, da se 25 odstotkov sredstev nameni za hitrejši razvoj manj razvitih območij.

— v letu 1980 bi še vedno ostalo več občin, ki bi imele izpod 50 odstotkov moderniziranih regionalnih cest;

— na novogradnjah bi praktično nastal zastoj;

— na območjih mest Ljubljane, Celja in Maribora ne bi

Od skupno 70,2 km regionalnih cest je danes v kamniški občini moderniziranih 49,2 km ali 70 %. Če bo sprejet program I, potem bodo v letu 1980 asfaltirane vse regionalne ceste v občini. Po programu II. pa bo opravljena le ojačitev že asfaltiranih vozišč na regionalni cesti Brnik—Moste—Mengeš in modernizacija le 4 km ceste Kamnik—Ločice (od 16. do 20 km).

Predlog za razpis posojila za ceste predvideva

da bi s prodajo obveznic zbrali okrog 900 milijonov dinarjev. Ta sredstva bi zbrali če bi vsak zaposleni v Sloveniji vpisal približno polovico mesečnega osebnega dohodka. Obveznice se lahko vplačajo v 24 mesečnih obrokih od 1. julija 1976 dalje

Obveznice se bodo obrestovale po stopnji 10 %. Posojilo pa bodo začeli vračati 1. julija 1979 in bo v letnih obrokih v celoti vrnjeno do julija 1. 1983, torej v štirih letih.

Če vpis obveznic ne bo uspel, potem bodo vplačani zneski

bilo mogoče zagotavljati sofinanciranja po družbenih dogovorih.

Vlaganja v cestno infrastrukturo po programu I. v višini 10.847,2 mio din predstavlja minimalno investicijo, saj znaša ta znesek le 70 odstotkov strokovno ugotovljenih potreb za to obdobje. Manjša vlaganja v modernizacije, rekonstrukcije in novogradnje slovenskih cest bi predstavljala nedopustno in škodljivo zavoro pri družbeno-gospodarskem razvoju Slovenije — z upoštevanjem vsestranske ocene bi pomenilo, da bi s temi sredstvi po programu II. v obdobju 1960—1980 lahko realizirali fizični obseg cestnih del le okoli 50 odstotkov fizičnega obsega v obdobju 1971—75.

PREDVIDENA MODERNIZACIJA IN REKONSTRUKCIJA REGIONALNIH CEST V OBČINI KAMNIK 1976—1980

Predvidena vlaganja na posameznih cestnih odsekih pa so naslednja:

Ceste	Program I.		Program II.	
Vodice—Moste	2,8 km	3,4 mio	/	/
Kamnik	0,6 km	4,2 mio	/	/
Stahovica—Črnivec	10,8 km	14,5 mio	/	/
Brnik—Moste	3,7 km	5,2 mio	5,2 mio	5,2 mio
Moste—Mengeš	1,7 km	2,4 mio	2,4 mio	2,4 mio
Kamnik—Ločica (Kamnik—Laze ojačitev)	5 km	7 mio	7,0 mio	7,0 mio
Kamnik—Ločica (16. do 26. km)	10,8 km	34,7 mio	4 km 10,8 mio	4 km 10,8 mio
Duplica—Kamnik (obvozna cesta)	2,5 km	12,00 mio	/	/
mag. Ločica—Trojane	1,8 km	5 % soudeležba 2,9 mio	/	/
Skupna vlaganja na območju občine		82,6 mio		25,4 mio

F. Svetelj

INOVACIJSKA DEJAVNOST DRUGOD IN PRI NAS

Gospodarstveniki občine Kamnik so 9. julija spregovorili o inovacijski dejavnosti v občini.

Sodobni razvoj proizvodnih sil je na svetu vedno hitrejši zaradi vedno večjega števila tehnoloških inovacij, izumov, tehničnih izboljšav in racionalizacij. Njihova uporaba prispeva k višji produktivnosti, ne le v proizvodnji materialnih dobrin, temveč tudi na drugih področjih človeškega dela. Ta proces spremlja in pogojuje hitra družbena delitev dela v posameznih nacionalnih gospodarstvih kakor tudi v mednarodnih skupnostih. Sočasno pospešuje in pogloblja mednarodne ekonomske odnose, ker pospešuje zamenjavo tehnologije in znanja.

Sedaj domala v vseh državah vlagajo velike napore za pospeševanje znanstvenoraziskovalnega dela kot tudi podlage za tehnološke inovacije kakor tudi zato, da bi čimveč ljudi vključili v intenzivno delo – od drobnih tehničnih izboljšav in racionalizacij do velikih izumov in celovitih tehnologij. Kaj je inovacija?

Ce skušamo postaviti definicijo, bi se ta glasila nekako takole: Tehnološka inovacija je prva uporaba znanosti in tehnologije v nove namene zaradi gospodarske koristi.

Značilno za inovacijo je njena uporaba, torej realizacija za gospodarske namene.

Iz definicije je neposredno razvidno medsebojno prepletanje znanstvenih in tehnoloških zmogljivosti s potrebami trga. Potrebna pa je tudi v definiciji zajeta dejavnost tistega, ki inovacijo uporablja.

To je predvsem podjetje. Da bi seznanili vse zaposlene v TOZD in OZD z nekaterimi pojmi in možnostmi v inovacijski dejavnosti, bomo o tem nekaj v nadaljevanjih zapisali v Kamniškem občanu. Inovacije lahko glede na njihov značaj delimo na inovacije tehnološkega značaja, to so izumi in tehnične izboljšave, in na inovacije netehnološkega – organizacijskega značaja.

Izum je nova rešitev določenega tehničnega problema, ki se da uporabiti v industrijski ali kakšni drugi gospodarski dejavnosti. Za izum je značilno:

1. da je tehnične narave in rešuje tehnični problem;
2. da je nov, pri čemer pa mora biti novost objektivna, torej v svetovnem merilu;
3. da je industriabilen, kar pomeni, da mora biti v industriji uporaben, oziroma da ga je mogoče poljubno ponoviti.

Gospodarsko gledano je izum najvišja oblika ustvarjanja tehničnega napredka, saj predstavlja novo tehnično rešitev. Če rečemo novo rešitev, hočemo s tem poudariti, da predstavlja izum večji napredek, kot izhaja iz navadnega strokovnega dela oziroma znanja. Nekatere zakonodaje izrecno določajo, da mora izum vsebovati določeno višino.

Tehnična izboljšava. Zakon o patentih in tehničnih izboljšavah pravi: za tehnično izboljšavo se šteje v smislu tega zakona tehnična rešitev, dosežena z racionalnejšo uporabo znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov, s katerimi se dosega večja storilnost, boljše kakovost proizvodov, prihranek pri materialu in energiji, boljše izkoriščanje strojev in naprav ter boljše kontrola proizvodnje in boljša varnost dela. Definicija je sama po sebi dovolj jasna, treba pa je poudariti nekaj razlik med tehnično izboljšavo in izumom.

Glavna razlika je v tem, da izum predstavlja novo stanje tehnike, tehnična izboljšava pa nasprotno operira z znanimi tehničnimi sredstvi oziroma postopki. Glede na to, da tehnična izboljšava operira z znano tehniko, je noviteta le subjektivnega značaja. Na vsak način pa mora biti tehnična izboljšava originalna in relativno nova, vsaj v primerjavi s stanjem tehnike v podjetju.

Koristen predlog. Sem spadajo vsi predlogi, ki pomenijo racionalnejšo rešitev za izvajanje katerekoli funkcije v podjetju, pa niso niti izum niti tehnična izboljšava.

Množična inventivna dejavnost. Pod množično inventivno dejavnostjo razumemo vključevanje in sodelovanje širšega kroga delavcev, zlasti neposrednih proizvajalcev, v inovacijskem procesu. Za množično inventivno dejavnost je značilno, da to sodelovanje ni osnovno delo delavcev, temveč da delavci ob svojem rednem delu neprestano iščejo nove možnosti za povečanje produktivnosti v svoji okolici. Takšnim delavcem, ki ustvarjalno sodelujejo v množični inventivni dejavnosti, pravimo racionalizatorji ali novatorji.

Najpogostejše so tehnične izboljšave in koristni predlogi plod takšnega sodelovanja. To je tudi razumljivo, kajti za novatorje ni naloga – ustvarjanje novih rešitev, temveč je to njihova lastna iniciativa. Za gospodarske dejavnosti pa je množična inventivna dejavnost izredno pomembna, ker je nove rešitve možno takoj uporabljati in prinašajo običajno znatne prihranke.

Zato bi naj bila skrb vsake organizacije združenega dela, da iniciativno novatorjev neгуje in ustvarja v proizvodnem procesu takšno klimo, da bo ta dejavnost postala res množična in plodna.

Tone FIŠER

OB JUBILEJU SVOBODE

DKPD Solidarnost bo 12. decembra počastila 30-letnico osvoboditve s slavnostnim celovečernim koncertom. Ob tej priložnosti bo s posebno brošuro v besedi in sliki predstavila svoje delo od ustanovitve leta 1919. Poudarek besednega dela gradiva bo predvsem na delu, ki ga delavsko kulturno-prosvetno društvo opravlja v kamniškem kulturnem in družbenem življenju danes.

Ob tej priložnosti bodo zaslužnim pevcem podelili Gallusova priznanja, izdelali društvene značke in dali Priznanja nekdanjim in sedanjim zaslužnim članom Solidarnosti.

TRIDESET LET ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Ob tem pomembnem jubileju je komisija za mednarodne odnose pri OK ZSMS Kamnik pripravila proslavo, ki je bila 24. oktobra ob 20. uri v kinu Dom.

V uvodnem govoru, ki ga je imela profesorica Ana Kastelic, je poudarila: „Pred tridesetimi leti so predstavniki petdesetih dežel v San Franciscu v Ustanovni listini zapisali: Mi, ljudstva Združenih narodov, smo se odločili, da prihodnje rodove obvarujemo vojnih strahot, ki so človeštvu v tem stoletju že dvakrat prizadevale nepopisno gorje. Da ponovno potrdimo vero v temeljne pravice, v dostojanstvo in veljavo človekove osebnosti, enakopravnost moških in žensk ter velikih in malih narodov, ustanovljamo Združene narode. Ker je 24. oktobra 1945 večina držav podpisala rojstni akt – Ustanovno listino – praznujemo povsod ta dan kot praznik Združenih narodov. To je moralna podpora OZN v boju za mir, enakost in razvoj.

Ideje o miru in enakosti so nastale že mnogo pred ustanovitvijo OZN. Nosilec takih idej so bile delavske stranke, ki so zahtevale enakost med ljudmi, med delavcem in delavko, enakost med narodi, odpravo slehernega izkoriščanja človeka po človeku, ki je posledica neenakomerne porazdelitve svetovnega dohodka, toda nikoli prej te demokratične ideje niso imele take mednarodne moči, kot so ji sedaj pridobile v Združenih narodih.

Med drugo svetovno vojno je organizacija zrasla na novih, čisto drugačnih temeljih, na milijonih, ki so za mir, demokracijo padali na bojiščih, umirali v koncentracijskih taboriščih, na ideji internacionalizma in tovarštva. Ime si je domislil predsednik F. Roosevelt in je bilo prvič uporabljeno januarja 1942, ko so predstavniki šestindvajsetih narodov podpisali deklaracijo ZN, da se bodo še naprej skupaj bojevali z osnoini silami do popolnega uničenja fašizma. V času med 25. aprilom in 26. junijem 1945 pa so sestavili Ustanovno listino. Tako so se rodili Združeni narodi, ki preko svojih organov in komisij rešujejo številne probleme poveljnega sveta – sveta hladne vojne.

Današnji svet ni več večerajšnji. OZN pa so dobro zaveda, da je za trajen mir potrebno odpraviti velike razlike med razpisniško družbo severa in družbo proletarskih narodov juga, zato je šestdeset let razglasila generalna skupščina za dekada ZN in pozvala vse države članice, da se združijo v trajnem prizadevanju, da bi pretrgale obroč bede, lakote, neznanja in bolezni, ki še zmeraj stiska dve tretjini svetovnega prebivalstva.

Pri razreševanju številnih problemov so največja opora ZN neuvrščene države, ki predstavljajo tudi večino članic, s svojimi načeli aktivne miroljubne koeksistence pa predstavljajo veliko protiutež blokovni politiki. Politika aktivne koeksistence zagovarja načelo svobode, neodvisnosti, enakopravnosti vseh narodov, zavzema se, da bi imeli vsi narodi pravico do udeležbe pri urejanju vseh mednarodnih vprašanj. Pri združevanju neuvrščenih sil sveta in oblikovanju načel aktivne miroljubne koeksistence je odigrala pomembno vlogo tudi Jugoslavija in tovariš Tito.

Doslej so Združeni narodi prebrodili vse čeri, rešili številne krize, veliko nalog pa je še pred njimi, saj obstajajo še vedno velike gospodarske in socialne razlike, rasna diskriminacija, diskriminacija med spoloma. Zato je OZN letošnje leto proglasila za mednarodno leto žensk pod geslom: razvoj, mir, enakopravnost. Besede pa bodo postale dejanja, ko bodo odpravljene velike razlike v razvoju med posameznimi predeli sveta, ko bo delavec razpolagal z rezultati svojega dela povsod po svetu. Šele tedaj bomo živeli v miru drug z drugim kot dobri sosede.

V kulturnem programu so sodelovali Nada Jamšek, Čecha Povše in Ivko Homar, ki so predstavili izbor iz svetovne revolucionarne lirike in kratko prozo Nobelovega nagajenca Jimeneza. Na koncu je vsem zbranim zapel še moški pevski zbor „Lira“.

CP

KAMNIŠKE ANEKDOTE

Dve o dr. Karbi

Dr. Rihard Karba (1876–1933), po rodu iz Ilijaševcev pri Ljutomeru je bil najprej zdravnik na Vranskem, leta 1910 pa je po svojem tustu Močniku prevzel lekarno v Kamniku. Od 1921–1927 je bil župan mesta Kamnik, izvoljen na listi demokratske stranke. Nekoč je na občinski seji pri obravnavi neke točke dnevnega reda proglasil tajno sejo. Že dve uri po tajni seji so v vseh kamniških gostilnah premlevali to, kar naj bi ostalo s seje strogo tajno. „Potem je dobro“, je menil dr. Karba. „Če hočeš, da se v Kamniku kaka zadeva hitro zve, jo moraš obravnavati kot zaupno tajnost“. Dobro je poznal svoje občinske odbornike.

Kot eden najuglednejših predstavnikov demokratske stranke podeželju je dr. Karba prišel navzkriž z vodstvom stranke, ko se je ta leta 1931 vključila v diktatorsko vladno Petra Živkovića. Mož, ki ga je pisatelj dr. Ivo Šorli v romanu „Človek in pol“ prikazal kot vzor močnatosti, odločnosti in energije, ni prenesel diktature in je to tudi javno pokazal. Njegove pikre pripombe na račun diktatorskega režima so spravljale v obup takratnega okrajnega glavarja v Kamniku. Okrajni komisar je moral v kavarini, navidez zatopljen v branje časopisa, stalno paziti in potem poročati glavarju, kaj govorijo nasprotniki vladnega režima. Nekoč ga je dr. Karba od daleč vprašal, da so ga vsi slišali: „Gospod komisar, ali se učite na pamet male oglase, ko pa že toliko časa buljite vanje?“. Komisar je osramočen odšel iz lokala.

Sirota je sirota

Med številnimi ruskimi emigranti, ki so po prvi svetovni vojni prišli v Kamnik in tu ostali v raznih službah, se je znašel tudi Nikita Sirota (1889–1948), rojen v Nosovki v Černigovski guberniji. Zaposlen je bil kot delavec v smodnišnici. Njegovi rojaki so radi pretiravali, ko so se hvalili, da so bili v carski Rusiji visoki uradniki ali oficirji. Pa so vprašali tudi Siroto, kaj je bil v carski Rusiji. „Nu“, je odgovoril Nikita v svoji prikupni mešanici slovenskega, srbohrvatskega in ruskega jezika, „svi to bili gubernatori, gjenerali, palkovniki, samo je Sirota bil sirota“.

Nenavadno srečanje

V Kamniku sta se 3. oktobra 1931 pojavila dva popotna kome-dijanta, Nemec in Šved, z desetletnim medvedom, ki je znal plesati po takih tamburina in si je celo privoščil kopel v Mlinščici. Nihče si pač takrat v Kamniku ni mislil, da je v istem času na Menini pod strelom lovca Antona Kersnika z Brda končal življenje prav tak le nekoliko večji in v svobodni naravi živeči kosmatinec.

Iz Kamnika sta jo medvedarja s kosmatinem mahnila po Tuhinjski dolini in tam na glavni cesti v Lahach je prišlo do nenavadnega srečanja: živi udomačeni medved se je srečal s tovaršem, ki so ga pravkar mrtvega prinesli s planine. Popotna medvedarja, ki sta razkazovala svojega kosmatinca kot redko videno čudo, nista mogla verjeti svojim očem in eden je začuden vprašal: „Kaj tudi tu živijo medvedi?“

„I seveda“, je odgovoril starosta kamniških lovcev, upokojeni davčni nadupravitelj Franc Bervar (1863–1948) in hudomušno pomežiknil ostalim lovcom, „vsak mesec ustrelimo kakšnega, včasih pa še po dva“. To sta tuja medvedarja zijala.

Prevelika lovska sreča

Graščinski oskrbnik v Jabljah Josip Riedl (1858–1929), rojen v Ostrovici na Koroškem (Hochosterwitz), je kot samec preživljal pokoj v Kamniku. Bil je neizčrpen pripovedovalec lovskih zgodb. Po nekem lovu, ki ga je zbrana lovska bratovščina zaključila v gostilni, je s svojim nekoliko hreščočim glasom počasi pripovedoval: „Grem po polju, pa mi pes splaši tako jerebic. Puf! pa sem jih pet spravil v nahrbtnik. Komaj sem napravil nekaj korakov, prepodi pes zajca. Kakšen primerek, pravi orjak! Puf! pa sem ga stlačil v nahrbtnik. Zadovoljen se obrnem proti domu, ko zagledam lisico. Kakšen rep! Puf! pa sem jo zmašil v nahrbtnik. Kar težko sem že nosil toliksen plen, ko mi pride nasproti srnjak. Veličastni rogovi!“ „Če si še tega zmašil v nahrbtnik, zaslužiš, da bi te kdo pošteno mahnil“, je z resnim glasom zaklical izza sosednje mize stari kamniški lovec Franc Bervar, znan po svojih duhovitih pripombah.

I. Z.

HITLER V PARTIZANIH

14. novembra se je kamniškemu občinstvu predstavilo Prešernovo gledališče iz Kranja. Pred nami so oživele podobe iz vojne, ki so jih navdihnili resnični dogodki in ki jih je komično oblikoval Fadil Hadžić.

Režiser Iztok Tory je to „karikaturu nostalgčnih spominov“ prikazal z drugega zornega kota – kot metaforo današnjih razmer. Zato se ta komedija nagiba v tragikomedijo in je naš smeh večkrat začnjen s kancem grenkobe. Zaigral je skoraj ves igralski ansambel; najbolj nas je navdušil Tine Oman v vlogi kmeta Franja.

V ponedeljek, 17. novembra, pa se je najmlajšim gledalcem – učencem osnovnih šol, predstavilo Mladinsko gledališče iz Ljubljane z igro Frana Milčinskega „Ptički brez gnezda“.

CP

KONCERT IZ NAŠIH KRAJEV

To priljubljeno javno radijsko oddajo so 16. novembra posneli na odru kamniškega kina. Od domačinov so na njej sodelovali ženski pevski zbor „Solidarnost“, ki je pod vodstvom Viktorja Mihelčiča zapel tri narodne pesmi, in ansambel bratov Poljanšek. V oddaji, ki jo je zanimivo povezoval Brane Ivanc, so sodelovali še: ansambel Toneta Zagarja, vokalni kvartet „Spev“, ansambel Pavla Kosca, ob spremljavi Avgusta Stanka, nestorja slovenskih harmonikašev, pa sta pela Anica in Karel Jerič.

CP

Z NASTOPA „BRATOV POLJANŠEK“

OB JUBILEJU KAMNIŠKEGA ZDRAVILIŠČA

PRED STO LETI SO ZAČELI GRADITI »KURHAUS«

Kamniškemu turizmu se obetajo boljši časi. Gostišče na Starem gradu bo prevzela podjetna gostinska družba. Od tega si Kamničani obetamo izpolnitev naših želja, da bi Stari grad odgovarjal sodobnim zahtevam in bi bil spet deležen številnega obiska ter dosegel sloves, kakršnega je užival spočetka. Vozno cesto na Stari grad pa bi že lahko takoj utrdili in pripravili za večji promet.

Tudi vrelec tople vode v Vasenu v Tuhinjski dolini bi lahko prav kmalu približali občinstvu, če bi pravočasno zastavili delo. Vsaj prihodnje leto, ko se bomo spominjali stoletnice kamniškega zdravilišča, ki je poneslo slavo letoviškega Kamnika po vseh deželah bivše avstro-ogrske monarhije.

Leta 1875 torej pred sto leti, je namreč podjetni Alojz Prašnikar na polotoku med izlivom Nevljice v Bistrico, na robu svojega obširnega mekingskega posestva začel graditi vrsto turističnih zgradb, ki naj bi predstavljale kamniško kopališče in zdravilišče – Kurhaus. Pričakovanja so se izpolnila in Kamnik je postal takoj za Bledom naše najbolj znano letovišče, saj je bilo povsod znano pohvalno priznanje v nemškem izreku „Veldes und Stain sind die Perlen von Krain“ ali po naše: Bled in Kamnik sta bisera Kranjske.

„Kaj je s kamniškim Kurhausom?“ je nedavno vprašal predsednik republike Tito kamniške gospodarstvenike. Nihče ni poznal tega izraza, maršal Tito pa jim je pomagal iz zadrege: „No, zdravilišče.“

O tem zdravilišču bi ob njegovi stoletnici radi spregovorili. Zavedamo se, da je to naša obveza in dolžnost. Tem bolj, ker se nam ob stoletnici obeta začetek nove kopališke slave Kamnika, ki jo bo prineslo Vaseno s svojim toplim vrelcem. Potrebna so samo sredstva in podjetna roka, ki bi vse to realizirala. Velika škoda bi bila, če ne bi bogastvo, ki ga nudi narava s svojim toplim in radioaktivnim vrelcem, izkoristili. Tako kot ga je umel izkoristiti graditelj prvega zdravilišča. Nič ni vedel o radioaktivnosti. Ko so mu pa očitali, zakaj v zdravilišču ne uporablja Bistrice, ki je bistra in čista, Nevljica pa je nekoliko kalna, je rekel: „Bistrica je snežnica, Nevljica je pa zdravilna voda.“ Zdravilni vrelec iz Vasena, ki se je izlival v Nevljico, ji je dal že pred sto leti zdravilno moč.

ZA UVOD NEKOLIKO ZGODOVINE

Prve podatke o kamniškem kopališču imamo že iz leta 1476. Vsa kopališča so bila kot donosne ustanove last deželnega kneza, ki je dobival od njih stalne dohodke. Knezova posestva in imetja je takrat upravljal vicedom v Ljubljani. Tako je tudi kopališče v deželnoknežjem mestu Kamniku sodilo pod upravo krajskega vicedoma, dohodki pa so se stekali v njegovo blagajno. Kopališče je bilo narodu (am Griess). Cesar Friderik III. pa je 26. februarja 1478 prepustil kopališče mestu Kamniku pod pogojem, da meščani tam zgradijo most in plačajo vicedomskemu uradu letno pol funta vinarjev. Če je bilo kopališče na rodu izven mestnega obzidja, potem je bilo lahko tudi na desnem bregu Bistrice, nekako tam, kjer je zdaj mestni park z gasilskim domom. Potem ne bi bilo nujno, da zgradijo most. Zato bi pritrdili ugotovitvi, ki jo je zapisal Stiasny, da je bilo kopališče prav na tistem prostoru, kjer se

stekata Bistrica in Nevljica in kjer je leta 1875 začel Prašnikar graditi svoje turistične objekte za novo zdravilišče. Iz starih zapisov vemo, da je imel leta 1496 kopališče v najemu Jorg Pader (pisano tudi Bader – ranocelnik, padar). Za najemnino je plačal dva četrtnska funta vinarjev. Ker je svet, na katerem je bilo kopališče, sodil pod Nevljo, so morali Kamničani plačati letno 2 goldinarja najemnine. V začetku 16. stoletja pa je narasla voda, kakor piše Stiasny, odnesla kopališče in opustošila svet med Bistrico in Nevljico. Kamničani so potem sezidali novo kopališče.

Seveda je bilo to kopališče predvsem namenjeno Kamničanom in je bilo za takratne čase pravo razkošje. Toda Kamničani so si to lahko privoščili, saj je bilo na Kranjskem njihovo mesto prvo za Ljubljano. Bilo pa je tudi na glasu kot kraj z zdravim in svežim podnebjem, od koder prijetni vetrovi s planin odnašajo kužne bclezni. Ko je leta 1563 v Ljubljani izbruhnila kuga in pobrala mnogo ljudi, je večina Ljubljancev zapustila mesto in se umaknila v bližnje hribe, kjer so v skromnih kočah čakali, kdaj bo konec strašne morije. O tem piše Valvasor v XI. knjigi od strani 709 naprej. Sodišče od njih uradi pa so se preselili v Kamnik, ki jim je nudil zaradi svoje zdrave lege varno zavetje. Kakor vemo, je prihodnje leto po kugi obiskal Ljubljano nadvojvoda Karl in nato skozi Kamnik odšel na lov v Kamniško Bistrico. Takozvana firštova ali knežja miza pri Predaslu in naravnem mostu z napisom, da je nadvojvoda Karl dne 29. aprila 1564 tu obedoval, je bilo prvo zgodovinsko turistično obeležje pri nas, ki so ga obiskovali zgodovinarji in izletniki.

Drugič je razsajala kuga v Ljubljani leta 1579. Tokrat so se uradi umaknili iz Ljubljane v Kranj, vendar je kuga prišla za njimi. V Ljubljani je kuga pobrala 350 ljudi. Tretjič so Ljubljancini trepetali pred kugo leta 1598 in jo šele v treh letih uspešno zadušili. Ljubljanci so spoznali, da Kranj ni primerno mesto za urade, zato so jih preselili v Kamnik. Tudi deželni zbor je zaključil svoja zasedanja in se umaknil v Kamnik. Hiše, kjer je kdo umrl za kugo, so ogradili s plotom in nihče ni smel ven. Uradniki, ki so imeli posla pri oblasteh, pa so zanesli kugo tudi v Kamnik. Kamničani so za Nevljico zgradili bolnišnico za okužence („na desni strani ceste, ki je čez Nevljico vodila proti Tuhinjski dolini“), iz Kamnika pa niso nikogar pustili v Ljubljano. Od takrat je znana Kužna, po deželi pa so ohranjena kužna znamenja. Ljudsko izročilo tudi ve povedati, da so nad Kozjim hrbtom na pobočju Menine ljubljanski meščani, ki so bežali pred kugo, postavili bivališča in jih v krogu obdali s plotom. To naj bi bilo današnje naselje Okrog.

Ko je bila kuga zatrta, se je spet povrnila dežela v normalno življenje, uradi so zapustili Kamnik, pošta ni šla več skozi Tuhinjsko dolino, ampak čez Trojane. Kamnik je bil zaradi zmanjšane prometa hudo prizadet in se ni mogel izogniti propadu. Toda glas o zdravem podnebjem in prijetnem bivanju pod planinami, v vnožju gozdnatih gričev, je med Ljubljancev vedno vzdrževal željo po letovanju v Kamniku.

(nadaljevanje sledi)

OBČINSKA ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV NOV SE ZAHVALJUJE

Komisija za razvijanje in utrjevanje tradicij NOB ter za spomeniško in zgodovinsko varstvo pri občinski odboru ZB NOV Kamnik je v letošnjem jubilejnim letu ob 30-letnici osvoboditve uredila, da je bilo na novo odkritih šest spominskih obeležij NOB.

ZB NOV KOMENDA je s pomočjo mladinske organizacije Moste uredila vodnjak in ga spremenila v spominsko obeležje, kjer so padli terenski politični delavci NOP.

ZB SREDNJA VAS je odkrila spominsko ploščo na hiši Alojza MALIJA na Kočevem v Beli peči, kjer so padli kurirji IV. operativne čone kurirske postaje 5.

Ista organizacija je ob pomoči mladine s Sel postavila spominsko obeležje v gozdu v bližini posestnika OSREDKARJA v Beli peči, kjer je bila partizanska bolnica.

Mladinska organizacija SMART-NO je s pomočjo ZB NOV SMART-NO postavila spominsko obeležje na hribu OSNOVCEK, kjer se je Kamniška partizanska četa 10. 5. 1942 ves dan bojevala s 3000 Nemci.

Bolnica dr. Petra DERŽAJA pa je ob sodelovanju z ZB NOV TUHINJ postavila spomenik padlemu partizanskemu zdravniku dr. Petru DERŽAJU, po katerem se bolnica tudi imenuje. Spomenik je v Češnjicah na kraju, kjer je padel zdravnik.

Zveza borcev TUHINJ in mladina tega kraja pa imata že pripravljeno spominsko obeležje, da ga bodo

postavili na kraju, kjer je bila partizanska bolnica v Tuhinjskem grabnu.

Pri ureditvi vseh obeležij pa so poleg imenovanih sodelovali še: krajevna skupnost Moste, ključavničarji podjetja ALPREM, orodjarji TITANA, ključavničarji in pleskarji podjetja ZARJA, delavci GRADITELJA, krajevna skupnost Sela pri Kamniku, vaščani vasi ČESNJIČE in Franc VETORAC, mlajši, kamosek, ki je brezplačno dal in izdelal

spominsko ploščo za padle kurirje na Kočevem.

VSEM IN TUDI DRUGIM, KI SO NA KAKRŠENKOLI NAČIN POMAGALI IN PRISPEVALI, DA SMO TA OBELEŽJA UREDILI, NAJLEPSA HVALA IN PRIZNANJE.

Predsednik komisije Franc HRIBAR - Lovro

Z ODKRITJA SPOMENIKA PRI BOLNICI „POD LIPO“

Kamnik pred 100 leti

Misionar Jožef Buh niše iz Belle-Trairie (Minnesota) Francu Pircu, da bi po Kranjskem govoril v prid bratovščine treznosti, ker je to po več krajih potrebno. Uredništvo odgovarja, da je Pirc za ta posel že preveč opešal. (Zg. Danica, 3. aprila)

Učitelji kamniškega okraja so imeli 8. julija shod, da bi osnovali podružnico Lehrervereina. A prišli so tuji nepovabljeni gostje, iz podružnice pa je postalo samostalno učiteljsko društvo. Kakšno, nas bo poučila prihodnost. (Slovenec, 3. avgusta 1875).

Narodna čitalnica v Kamniku bo imela 22. avgusta besedo s programom: „Domovina“, zbor s samospelom, „Simfonija“, koncertni komad za dvoje gosli in glasovir, „Zvezdi“, zbor, „Spomin na Ems“, koncertni komad za citre, „To sem bil pa jaz“ in „ples“.

V ZGORNJEM TUHINJU je za tamošnje cerkev, ki jo radi obiskujejo tudi Stajerci, napravil nove klopi domači mizar Hrovat, Češnjčani pa so poklonili hrastov les. Klopi so tako lepo izdelane, da si jih je vredno ogledati. (Zg. Danica, 3. septembra)

Planšarji so z zanimanjem poslušali, kako lahko zboljšujejo in podaljšujejo pašo in kako lahko začno namesto masla in malovrednega mohanta delati sir. Nekateri prevdarni gospodarji na Mali planini so sklenili, da se bodo prihodnje leto združeno poprijeli sirarstva.

Za nadzornika ocenitve zemljišč je bil za kamniški okraj imenovan baron Wurzbach, predsednik Kmetijske družbe. (Novice 1875 št. 175 in 237)

Narodna čitalnica v Kamniku priredi 22. avgusta Besedo s zanimivim programom zborovskega in solo petja in veseloigro „To sem bil jaz“. Po programu ples. (Slovenec, 21. avgusta 1875).

INDUSTRIJSKO PODJETJE ALPREM - KAMNIK

- izdelovanje in montaža oken, vrat, vetrolofov, pregradnih sten, fasad itd. iz aluminija,
- opremo za samopostrežne in klasične trgovine vseh vrst, stavbno ključavničarstvo

PROF. IVAN
ZIKA

750 let mesta Kamnika

48

Naslednje leto so opustošili Savinjsko dolino. Cesar Friderik se je mudil na državnem zboru v Regensburgu in seveda ni ničesar ukrenil v zaščito svojih južnih avstrijskih dežel. Ker so Turki vedeli, da ne bodo našli nobenega odpora, so se spret vrnili, ko so plen spravili na varno.

Spomladi leta 1471 so Turki trikrat prilrhneli v naše kraje. Za kamniški okoliš je bil najhujši tretji napad na binkoštni ponedeljek. Pred Ljubljano so se Turki, ki jih je bilo okrog 16.000, razdelili v tri oddelke. Prvi je krenil na Dolenjsko, druga dva pa na Gorenjsko eden nad Kranj, drugi pa nad Kamnik.

Ko so Turki požgali vasi okrog Kranja, so zavzeli in oplenili veleovski samostan, nune pa so pobili ali odpeljali v sužnost. Drugi oddelek je zdrvel proti Kamniku in ga napadel. Takrat so Kamničani prvič zrlu Turku iz oči v oči. Turki niso imeli s seboj priprav za obleganje mest in utrjenih krajev. Ivegali so samo en naskok, in če pri prvem naletu niso zavzeli kraja, so takoj krenili naprej, saj je bil njihov edini cilj ropanje. Ker je bil Kamnik dobro zavarovan z jarkom in visokim zidom, za katerim so na gosto stali oboroženi meščani in okoličani, ki so se pred sovražnikom zatekli v mesto, so Turki opustili misel na osvojitve mesta in so združili naprej. Zavzeli so mekinjski samostan in ga oropali, mekinjske nune pa je zadel ista usoda kot velesovske. S plenom in sužnji so nato udarili skozi Tuhinjsko dolino in odjezdili proti Celju. Prebivalci doline, ki se niso pravočasno umaknili v hribe in odjezdili s seboj živine, so padli v turško sužnost, mnogi vasi pa so uničili plamen. V Sidolu so našli podkve turških konj, pa tudi v jarku pod severnimi kamniškimi vrati so pred leti izkopali tako podkve. Take najdbe so spomin na žalostne čase, ko so za sovražnimi tolpami ostala pogorišča in kupi mrličev! Deželna obramba še ni bila organizirana, da bi se spopadla s Turki in osvobodila sužnje; ko pa so pohiteli Korošci čez Ljubelj na pomoč (Krištof Ungnad Sovneški in Viljem Senk z Ostrovice), so se Turki s plenom že umaknili. Cesarju Frideriku so sporočili v Regensburg o strahotnem divjanju turških tolp in ga prosili pomoči. Tako je Kamnik leta 1471 doživel prvi in morda tudi edini turški napad. Stiasny ima za ta dogodek zapisano lapačno letnico 1491 (Stiasny, Kamnik, str. 27).

Naslednje leto so Turki spet pridivali pred Ljubljano, vendar mesta niso naskočili, saj je bilo dobro utrjeno. Leta 1473 pa so z veliko vojsko udri na Koroško, ki je to pot prvič doživela turški napad. Nad 16.000 konjenikov in 9000 pešcev je divjalo po Kranjski in Koroški. Koroški kronist Unrest piše, da so Turki hiteli proti Velikovecu, kjer je bilo takrat na sejmu zbranih veliko ljudi iz vseh krajev. Turki so si obetali velik plen v blagu in ljudeh. K sreči pa sta jih zagledala neki Kamničani s Kranjskega in neki domači kmet, menda zakasnela sejmarija. Hitro sta se sama lotila lesenega mostu čez Dravo in ga do prihoda Turkov podrla že tako velik del, da besni sovražnik ni mogel na drugo stran reke. Tako sta rešila ljudstvo strašne usode. Kronist ni zabeležil, kdo je bil Kamničan, ki je tako prisebno v zadnjem trenutku rešil koroške sejmarije. Najbrž je bil sejmari, ki je potoval v Velikovec, pa je od daleč zagledal turško vojsko v diru proti Dravi in s pomočjo domačega kmeta izdrl mostnice in jih zmetal v vodo.

Kasno so se zgnili papež, cesar in kralj Matija Korvin in nabirali sredstva in vojake za boj proti roparskim Turkom, vendar brez vidnih uspehov. Kralj Matija je z 10.000 možmi oblegal dobro utrjeno turško trdnjavo Sabac in jo končno z zvijačo zavzel. Leta 1476 so Turki oblegali samostan Pleterje na Dolenjskem, vendar ga niso mogli zavzeti: v naslednjih letih pa so večkrat oplenili Kras in Furlanijo.

Po letu 1471 so pri nas pričeli graditi tabore, utrjene obrambne židove okrog cerkev na vzpetinah. V našem okolišu so bili taki tabori Komenda, Smartno v Tuhinjski dolini, Češnjice, Krtna, Dob, Goričica v Domžalah, v neki meri pa tudi Stranje. Ob turškem navalu se je kmečko ljudstvo zateklo v tabore, da si ohrani vsaj golo življenje. Mesta pa so še bolj skrbela za svojo varnost z vzdrževanjem jarkov in obzidja ter urjenjem vseh za obrambo sposobnih mož. V Kamniku so se sposobni branilci rekrutirali tudi z dežele. Cesar Friderik je namreč 2. oktobra 1478 podelil Kamniku neke vrste azilno pravico, da bi bilo mesto v časih turške nevarnosti bolj zavarovano in bi imelo več branilcev za svojimi zidovi. V navedeni listini dovoljuje cesar kamniškemu sodniku, mestnim svetovalcem in meščanom, da smejo sprejemati podložnike z dežele, ki bi se hoteli naseliti v mestu in tu ostati. Nobena oblast ni smela takih ljudi terjati od mesta in Kamničani niso bili nikomur odgovorni, če so jim nudili zavetje. Kdor je dosegel prag mestnih vrat, je bil na varnem in je imel zagotovljen azil v mestu. Zato je bil Kamnik v tem času najbolj obljuden; zaradi omenjenega privilegija cesarja Friderika pa je užival velik ugled pri ljudstvu in zavist pri grajski gospodi, ki je izgubljala podložnike in s tem delovno silo.

Združena vojska, v kateri so poleg Srbov in Hrvatov sodelovali tudi nekateri kranjski plemiči, je končno vendarle uspeła prestreči močne turške čete, ki so se leta 1483 vračale s Kranjske z 9000 ujetniki. Ob reki Uni so bili Turki strahovito poraženi, tako da se poslej več let niso prikazali na Kranjsko.

Posledice turških napadov na slovenske zemlje so bile strahovite. V letih 1469-1483 so odpeljali s Kranjske vsaj 100.000 ljudi, prav toliko pa so jih pobili. Posebno divji so bili janičarji, poturčeni mladeniči iz krščanskih krajev, ki so jih Turki izurili za svoje vojaške čete. Za Kranjsko, ki je bila že tako redko naseljena, je bila to velika izguba. Seveda so bili najbolj prizadeti kmetje, ki niso mogli dovolj hitro pobegniti pred naletom divjih roparskih tolp, medtem ko so bili meščani in grajska gospoda varni za svojimi zidovi, mimo katerih so Turki zdrveli na svojih okretih in hitrih konjih. Ker so Turki ponekod kmetom leto za letom plenili vse, kar so pridelali, so kmetje zapuščali zemljo in se selili v mesta, da bi se preživel na kak drug način.

Seveda so zato trpeli tudi plemiči, ker jim podložniki niso mogli odplačevati rednih davščin. Tudi njim je višja gosposka nalagala večje davke in še posebej turški davek, zato so poskrbeli, da so čim več iztisnili od kmeta, ki so mu nalagali nove davkatve in stopnjevali svoje zahteve. Trgovina je bila privilegij meščanov, ki jih je cesar ščitil z ukazom, da kmetje ne smejo prodajati svojih pridelkov na deželi, pri cerkvah ali na drugih krajih. To je

vodilo kmete, da so se začeli s silo upirati gospodi in posledica so bili kmečki upori. Tudi cerkvam in samostanom so se znatno zmanjšali dohodki, zahteve za odvajanje davčnih obveznosti pa so se večale.

V našem prikazu virov za zgodovino Kamnika se bližamo koncu vladarje cesarja Friderika III. Slovenskim krajem je vladal 58 let. V tem času je Kamnik doživel višek svojega razvoja in blagostanja, zato je razumljivo, da posvečamo tej dobi tako veliko pozornost. Na voljo imamo precej dokumentov, zapisov in omemb ki jih kanimo zbrati na tem mestu, da bo naš sestavek čim bolj izčrpen. S tem pa se bo nujno zavlekel še v naslednje leto.

S cesarjem Friderikom III. in kraljem Matijo Korvinom (kraljem Matjažem!) se konča srednji vek. Friderikov sin in naslednik Maksimilijan sicer ni več doživel nove ekspanzije turške sile, vendar njegova vladavina že označuje novi vek. Preden se bomo seznanili z zgodovinskimi dogodki tega važnega preloma, moramo pojasniti še nekaj splošnih dejstev in izrazov, ki jih srečujemo v našem sestavku ali pa jih bomo še omenili.

Vojvodov namestnik v naših krajih je bil deželni glavar. Ta naslov nam je poznan že iz leta 1269. V zvezi z našimi zapisi smo imenovali že nekaj deželnih glavarjev od Otokarjevega namestnika Ulrika Dirnholca naprej. Med njimi so trije Celjani Ulrik, Viljem in Herman, Frankopana Stefan in Dujam, Ulrik Senk in Jošt z Ostrovice na Koroškem, Seifrid Gallenberški itd. Višja duhovščina, plemstvo in zastopniki mest pa so sčasoma izoblikovali utrjeno in organizirano zastopstvo dežele. To so bili deželni stanovi ali deželani, ki so se sestajali na deželnih zborih in sklepali o miru in vojni, o novih dajatvah in davkih, o vojnihih nakladah in deželnih obrambi. Cesar Friderik jim je podelil velike privilegije in svoboščine. Vsak kasnejši vojvoda je moral potrditi te privilegije in svoboščine preden je sprejel poklonitev deželnih stanov. V začetku je dolgo imel poleg Ljubljane samo Kamnik svojega zastopnika v deželnem zboru.

Deželni glavar je bil torej namestnik vladarja in je načeloval stanovan in deželni upravi. Njegov namestnik je bil deželni upravnik (Landesverweser ali Landpfleger), ki je reševal predvsem sodne zadeve in zastopal deželnega glavarja v njegovi odsotnosti. Upravo deželnih denarnih zadev pa je vodil vicedom. Gospodaril je s posesti deželnega kneza, zbral njegove dohodke, določal mitnino, državno naklado, tlako in druga bremena, ki jih je vladar naložil. O županih, ki so bili nekak ostanek starslovanske samouprave na deželi, smo že nekaj omenili v prejšnjem nadaljevanju.

Župan je v svoji občini tudi razsojal manjše tožbe in prepire v družbi 12 kmetov - porotnikov, ki so se imenovali „zapriseženi možje“. Navadno so se sestajali k razpravam pod vaško lipo.

Vso politično oblast v deželi so imele višje plemiške rodbine, ki so za razne zasluge dobile naslov knez, grof ali baron, nižje plemstvo pa so bili „vitezi“ ali „gospodje“. Ti so nastali iz upravnikov posestev in služabnikov ali ministerialov. Od svojih močujočih gospodarjev so prejeli v dar kak gradič in nato razširjali svojo posest, podložniki pa so jim ustvarjali dohodke. V splošnem so bili vitezi nižji plemiči, ki so sledili svojemu gospodarju v boj. Križarske vojne so silno dvignile ugled viteštva, ki pa je proti koncu srednjega veka že začelo propadati. Roparski vitezi so bili velika nadloga v deželi (Erazem Predjamski). Cesarja Maksimilijana bomo srečali kot „zadnjega viteza“ - bojevnika v železnem oklepu. Iznajdba smodnika je napravila konec železnim vitezom in utrjenim gradovom.

UPRIZORITEV MEDVEDOVE IGRE „CESAR FRIDERIK NA MALEM GRADU“ LETA 1908 NA ODRU NARODNE ČITALNICE V KAMNIKU. V SREDINI JE CESAR FRIDERIK OBRNJEV PROTI OBČINSTVU, NJEGOV TAJNIK ELEV SILVIJ PICCOLOMINI (KASNEJŠI PAPEŽ PI II.) PA JE IGRALČE V DOLGEM PLAŠČU, EDINO ŽENSKO VLOGO, LEPO ANO HERTENFELSERJEVO, KASNEJŠO OPATICO V MEKINJAH, IGRA PRILJUBLJENA KAM-

NISKA IGRALKA PEPKA MALOVRHOVA, ZRAVEN NJE LAMBERG, KASNEJŠI PRVI LJUBLJANSKI ŠKOF, SKRAJINI NA DESNI PA JE FRANC KOROŠEC, KI JE PREPUSTIL POSNETKE IGER KAMNIŠKEMU MUZEJU. OBCUOVANJA VREDNA JE RAZKOŠNA GARDEROBA KAMNIŠKEGA ČITALNIČNEGA ODRU, KI SO JO POSOJALI TUDI NARODNEMU GLEDALIŠČU V LJUBLJANI.

(nadaljevanje prihodnjic)

POPOTNI DNEVNIK
S POHODA
»PO POTEH II. GRUPE
ODREDOV«

Sobota, 25. oktobra

Okrog enajste ure, ko je sonce že predrlo meglo in naznanjalo čudovit jesenski dan, je pred zgradbo Planinskega društva vse večja množica fantov in deklet, šolarjev in mladine, odlagala svoje nahrbtnike in se trumorna zgrinjala v pisarno, kjer je Esma komaj sproti zbirala prijave. Zadnji udeleženec se je vpisal pod številko 69.

Avtobus je komaj komaj sprejel vase vse nasmejane in razigrane brigadirje—planince. Z dobro voljo smo pregnali občutek utesnjenosti in prostorske stiske, saj smo po trije sedeli na dveh sedežih, vodstvo in „ta glavni“ pa so stali in si meli roke — takega števila udeležencev ni nihče pričakoval.

Pod žičnico na Krvavec je bilo razburljive vožnje konec. Kot čreda ovac smo se usuli iz avtobusa, Borut je sprožil kamero, zaškljocali so fotografski aparati, potem pa smo se po štirje namenili v ljubke kabine

Mnogo nas je z zadnjimi močmi prišlo v Dom v Kamniški Bistrici, kjer nas je čakala večerja, po njej pa taborni ogenj. Toda pesem je kmalu utihnila — zmagala je utrujenost.

Nedelja, 26. oktobra

Ob sedmih zjutraj je bila kolona spet nared. Pozdravilo nas je sonce in ugotovili smo, da je število tistih, ki ne bodo zmogli poti na Veliko planino, zelo majhno. Ti „ponesrečenci“ so se odpeljali na vrh z gondolo, drugi pa smo odšli peš čez Dol.

Po kosilu v Domžalskem domu smo morali kar brž naprej. Čakala nas je še dolga pot. Najprej smo se ustavili pred ploščo, vzdano v skalo na Mali planini. Na predvečer osvobodilne vojne proti fašističnim osvajalcem je bila na tem mestu avgusta 1939 5. državna konferenca SKOJ, ki ji je prisostvoval tudi Ivo Lola-Ribar. Položili smo venec in poslušali nekaj partizanskih pesmi.

UDELEŽENCI POHODA „PO POTEH II. GRUPE ODREDOV“ NA MALI PLANINI

in nekaj minut, ko smo vzdihovali in ohali ob razgledu na ljubljansko kotlino, ki se je luščila iz meglene koprene, je minilo kot blisk. Še vožnja s sedežnico in mimo prvih zaplat snega smo se po skupinah podali na pohod. Kot dolga pisana kača smo se vili po planini. Koren in dalje proti Košutni. Brez težav in sledi utrujenosti smo se skoraj vsi povzpeli na vrh Košutne, saj je bilo časa še dovolj, od tu pa se je ponujal čudovit razgled.

In potem se je pot nenehno samo spuščala. Ko smo prišli na cesto, ki pelje po dolini Korosice, so se sence daljšale, na nogah nekaterih so se pojavili prvi žulji in otiščanci, vsi pa smo čutili, da noge postajajo vse težje.

Po desnem bregu Kamniške Bistrice smo v trdi temi korakali preoti današnjemu cilju. Molčali smo in razmišljali. Po teh poteh so hodili partizani, vendar ne tako brezskrbno kot mi. Pogum, moč in volja so jim preganjali strah, saj je iz vsakega grma prežala nanje nevarnost.

Kajuhove in Minattijeve pesmi so obudile spomine na vojno, tudi ob partizanskem spomeniku v vasi Kališče, kjer je 19. I. 1943 padlo 18 borcev Kamniškega bataljona. Z enominutnim molkom smo počastili spomin na padle.

Kljub zmerni hoji nas je spet začela preganjati ura. Na cilj našega pohoda po poti spominov, tovarištva in bojev, na Črničev, smo prispeli ob pol šestih zvečer. Kratko proslavo smo imeli ob spomeniku, kjer so 16. 6. 1942 borci Kamniškega bataljona uničili eno izmed prvih okupatorjevih postojank na Gorenjskem.

Z neurejenimi mislimi in občutki smo se spet zdrenjali v avtobus, ki nas je popeljal domov v Kamnik. Utrujenost je bila edina, kar smo imeli skupnega s partizani, ki so tod hodili med vojno viхро. Danes se je nemogoče ali pa zelo težko živeti v okoliščine, kakršne so bile tedaj. Kljub temu pa se je tudi v naša srca naselil občutek zmage. Zmogli smo dolgo pot.

ZAHVALA

V 11. letu starosti nas je nenadoma, nepričakovano zapustil naš nepozabni

TOMAŽ SRŠEN

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste ga tako v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, ter mu poklonili toliko vencev in cvetja. Posebno zahvalo smo dolžni izreči gasilec, gospodu župniku za ganljive besede pri cerkvenem obredu, kakor tudi veroučni sestri, Osnovni šoli Komenda in Jani Grkman, ki sta se tako lepo poslovili od ljubega Tomaža.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: mami, stari ata in stara mama in teta Mari z družino

DOM KRAJEVNE
SKUPNOSTI NA KRIŽU

Odbor krajevne skupnosti na Križu in vse družbenopolitične organizacije ter društva kraja se že vrsto let sestajajo v obnovljenem gasilskem domu, kjer že primanjkuje prostora, saj je dejavnost gasilcev vedno večja. Krajsani si tudi ne morejo privoščiti kakšnega kulturnega življenja in športnega udejstvovanja v pokritem prostoru, ker nimajo primerne prostora. Že lansko leto so se s prošnjo obrnili na Emono TOZD Poljedelstvo — Govedoreja Domžale, da jim odstopi stavbo poleg doma, ki jo sedaj uporablja Perutnina za skladišče žagovine. Sedanji uporabniki objekta

podpirajo predlog Križanov, saj „šupe“ ne potrebujejo. Žal Emona ni poslala nikakršnega pismenega odgovora, čeprav so predstavniki krajevnih organizacij večkrat povprašali pri Emoni. Posredoval je tudi predsednik občinske skupščine, vendar tudi nato ni bilo odgovora. Zato so se krajsani ponovno obrnili na kamniško občinsko skupščino, da pomaga rešiti problem. Tokrat pa vsi upravičeno pričakujejo odgovor Emona, saj objekta res ne potrebujejo pa še v sredini vasi je postavljen, kar bi bilo kot nalašč za Dom na Križu.

KAJ BO NOVEGA V ŠMARCI

Občani krajevne skupnosti Šmarca so si v petletnem programu investicij v krajevni skupnosti zadali veliko nalogo. Do leta 1980 bodo dokončno uredili pločnik ob glavni cesti, ki vodi skozi vas. Morda bi kdo dejal, da pločnik le ni tako potreben, vendar vaščani Šmarce vedo, da je sedaj, ko so del pločnika že uredili in asfaltirali, mnogo varnejša pot njihovih otrok v šolo in sploh hoja ob cesti. Hkrati bodo uredili tudi avtobusno postajo, ki jo uporabljajo tudi delavci vseh treh delovnih organizacij, ki delujejo v Šmarci. Žal razen samoupravnih organov v podjetju Kamnik, zaposleni v Menini in Svitu niso prislunili njihovim upravičenim željam, k pomoči pri financiranju ureditve avtobusne postaje.

Šmarčani bodo tudi uredili nov transformator, vendar bodo pri gradnji morali odločilno pomagati lastniki novogradenj v Zgornji Šmarci. Šmarčane tudi moti, da so na obstoječi transformator priključili okoli 200 priključkov iz krajevne skupnosti Duplica ter le 15 iz Šmarce. Omeniti namreč moramo, da so Šmarčani že zgradili svoj transformator iz svojih sredstev.

V programu krajevne skupnosti imajo tudi ureditev manjšega športnega igrišča, saj je sedanje ob cesti vse prej kot varno. Seveda je uresničitev programov krajevne skupnosti odvisna od stalnih virov financiranja krajevne skupnosti. Zato se vaščani zavzemajo za podaljšanje plačevanja krajevnega samoprisp evka in tudi za večjo udeležbo delavcev v združenem delu pri financiranju potreb krajevnih skupnosti.

TOVARIŠU JANEŽIČU
ZA TRIDESETLETNO
AKTIVNOST

Ob trideseti obletnici osvoboditve so predstavniki družbenopolitičnih organizacij Komende obiskali tovariša Alojza Janežiča, ki je bil vse poveljno obdobje predsednik krajevnih organizacij Socialistične zveze, poleg tega pa je deloval še v drugih organizacijah in društvih in je še vedno aktiven in predan družbenopolitični delavec.

PREDSTAVNIKI DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ KOMENDE Z JUBILANTOM LOJZOM JANEŽIČEM V SREDINI.

V teh tridesetih letih Komenda gotovo ni imela bolj požrtvovalnega in nesebičnega aktivista, kot je tovariš Janežič, saj je bil in je še član vseh krajevnih organizacij in društev, v mnogih pa je dolga leta opravljal tudi vodilne funkcije. Najdlje je bil sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov in predsednik krajevne organizacije socialistične zveze, poleg tega pa še tajnik osnovne organizacije Zveze borcev, član sveta krajevne skupnosti, osem let predsednik prosvetnega društva in kar šestnajst let predsednik krajevne organizacije Rdečega križa. Zdaj je tudi delegat športnega društva ter član odbora konjeniškega kluba in gasilskega društva. Zadnja štiri leta je zelo delaven kot predsednik društva upokoencev in ima največ zaslug, da je to društvo res zaživelo in si uredilo lepe klubske prostore.

Ob trideseti obletnici so mu predstavniki družbenopolitičnih organizacij v imenu občanov komenske krajevne skupnosti iskreno čestitali in se mu zahvalili za vse, kar je storil za družbenopolitični in kulturni napredek Komende.

Mojca Založnik

V NEKAJ VRSTAH V NEKAJ

— Komemoracije

Na dan mrtvih so bila naša pokopališča spet spremenjena v razkošne vrtove cvetja, ob brezvetrenem vremenu pa je plapolalo morje luči še do naslednjega dne. Na dan pred praznikom je bila na žalahkomemoracija pred spomenikom prvih žrtev oborožene vstaje, petje, govor in recitacije pa je oskrbela mladina. Radomeljski pevci so obiskali grob umrlega tovariša in zapeli njegovo najljubšo pesem. V Nevljah je bila komemoracija pred spominskim obeležjem ob vhodu v šolsko poslopje.

— Snemali so film o Martinu Kačurju.

Kamniška radovednost je bila ta mesec nasičena v največji meri. Občinstvo je lahko videlo snemanje večjega števila prizorov filmskega posnetka Cankarjevega Martina Kačurja. Prvi kader so posneli na Klanecu pred Samčevim predorom. Da so pričarali vzdušje ob prelomu stoletja, so morali asfaltno cestišče posuti s peskom, po katerem so vozili starinski koleslji in vozovi z znanimi ašimi filmskimi in dramskimi igralci, vmes pa so gledalci opazili kot statiste svoje kamniške someščane. Ker avtobuse in kamione niso mogli usmeriti po obvozni vesti skozi Novi trg, so morali snemanje večkrat prekiniti, da so spustili skozi mesto motorna vozila, delavci komunalnega podjetja pa so z grabljami poravnali pesek, da se na filmskem traku ne bodo poznale globoko sledi avtomobilskih koles. Največ preglastic so snemalcem povzročali radovedneži, ki so silili v snemalno polje filmskih kamer, kjer so bili s svojimi modernimi oblekami in frizurami nezaželeni. Naslednje prizore so posneli pred farno cerkvijo in v prostorih gostilne „Gorenjec“ na Kidričevi cesti.

— Za rojstni dan izlet v Ameriko.

Naš najstarejši občan 95-letni Simon Žavbi se je že vrnil iz Amerike. V enem mesecu je dvakrat preletel Atlantski ocean, pa ga pot ni prav nič utrudila, saj smo ga že ponovno spet videli, kako vzravn in z zanesljivim korakom prečka kamniške ulice.

— Kamniško MESO se uveljavlja v Ljubljani.

Podjetje MESO je imelo dozdaj svoj prodajen prostor na živilskem trgu pod semeniščem, od konca poletja naprej pa ima še enega na najpomembnejšem kraju pri vhodnih vratih nasproti mesnic v arkadah. Dolge vrste pred obema prodajalnama so znak, da ljubljanci cenijo mesne izdelke kamniškega podjetja. Pri tem bi še pripomnili, da nekatera kamniška gostinska podjetja kupujejo meso v Ljubljani. To bi bilo vredno razmisliti tudi v zvezi z ugotovitvijo, zakaj milijarda in več v Kamniku zasluženega denarja odhaja izven mesta.

— Žival so rešili iz pasti

Točno teden dni so prebivalci Novega trga ponoči slišali, kako zavija in laja pes v skalovju Starega grada. Večkrat so ga iskali, ko pa so prišli na kraj, od koder naj bi po njihovem mnenju prihajalo pasje lajanje, je glas utihnil. Iskali so ga tudi s psom, a brez uspeha, v nočnih urah pa se je tožeče in zavijajoče lajanje spet nadaljevalo. Po enem tednu pa sta Tonček Pirš in Marinka Benkovičeva našla drobnega črnega kučka v skalovju, kjer je padel v globoko luknjo, iz katere se ni mogel rešiti. Psiček je bil ves izčrpan in sestradaž, a si je kmalu opomogel.

— Prazen kiosk.

Na Duplici je zraven kioska za prodajo časopisov postavljen tudi kiosk za prodajo sadja in zelenjave, ki pa je od postavitve ostal prazen. Tudi del šip je že razbitih.

— Na Črničev skozi Godič.

V Kamniku je na trgu postavljen svarilen potokaz, da je cesta v smeri na Črničev skozi Stranje zaprta za vozila, ki morajo zdaj voziti skozi Mekinje in Godič. Zgora je nastala zaradi prekopavanja ceste, ki vodi ob Bistrici. Začeli so namreč kopati järke za kamniški vodovod. Ob zidu smodnišnice niso mogli kopati jarka, ker so tam že cevi starega vodovoda, zato so posekali del drevoja vzdolž ceste na levem bregu Bistrice, kjer bo stroj moral izkopati meter globok jarek med koreninami in kamenjem. Seveda je ob strugi ostal še dobršen pas drevoja, ki bo varoval obrežje. Nova vodovodna napeljava bo dvakrat prečkala cesto in sicer pod velikim jezom in ob parku pred tovarno. Dela lepo napredujejo, del cevi pa so že položili.

— Dobra sadna letina.

V kamniški drevesnici so letos natrgali blizu 200.000 kg kvalitetnega sadja, od tega največ jabolk (170.000 kg) ostalo pa hruške in slive. Kvaliteta je bila zelo dobra, ker letos ni bilo toče kot prejšnje leto. Za jesensko in spomladansko saditev imajo pripravljenih okrog 10.000 eno in dvehletnih sadik vseh vrst sadnega drevoja, tudi češenj, marelic, orehov itd.

— Električni pastir v službi poljedelstva.

V Okrogu v Tuhinjski dolini so vedno sejali dosti ajde, zdaj so jo pa nehali, ker jim srne vso popasejo. V spodnjem Okrogu pa je vendarle dozorela njiva ajde. Iznajdljivi gospodar Andrej Hribar je napeljal okrog ajde žico električnega pastirja, ki je uspešno odganjal ljubke toda nezaželjene goste.

KAMNIŠKI
OBČAN

KAMNIŠKA KRONIKA

OKTOBER 1975

POROKE:

Janez Baloh, iz Zg. Tuhinja, strojni ključavničar, star 28 let, in Stanislava Rak, z Vasenega, delavka, stara 21 let;
Janez Čebulj, iz Potoka pri Komendi, mizarški pomočnik, star 27 let in Magda Pinatar, iz Komende, višja socialna delavka, stara 22 let;
Viktor Čuk, iz Preserij, strojni ključavničar, star 24 let, in Bernarda Bremšak, iz Kamnika, delavka, stara 23 let;
Anton Mežič, iz Velike vasi, delavec, star 25 let, in Ana Štrukelj z Gmajnice, delavka, stara 20 let;
Miro Mijoč, iz Šmarce, priučen ključavničar, star 26 let; in Pavla Horvat, iz Šmarce, delavka, stara 21 let;
Bojan Sušin, z Duplice, monter centralne kurjave, star 26 let, in Vera Lazarevič iz Beograda, kuharica, stara 27 let;
Franc Suštar, s Starih Sel, delavec, star 21 let, in Ana Drolc, iz Zg. Tuhinja, delavka, stara 20 let.

SMRTI:

Ivanka Cevec, iz Srednje vasi, knjigovodkinja, stara 50 let;
Zvonimir Gaberšček, iz Brežic, sodnik, star 63 let;
Ludvik Hacin, iz Mlake, vzdrž. oseba, star 61 let;
Marija Kuhar iz Šmarce, prevžitkarica, stara 70 let;
Marija Lampič, iz Mekinj — Dom upokoencev, osebna upokojenka, stara 72 let;
Ivana Mali, iz Mekinj, družinska upokojenka, stara 80 let;
Avguštin Ogrinec, iz Podgorja, kmečki upokojenec, star 80 let;
Maks Rode, iz Kamnika, osebni upokojenec, star 85 let;
Franc Sink, iz Spitaliča, kmetovalec, star 74 let;
Janez Suštar, z Duplice, osebni upokojenec, star 71 let;
Ivana Volkar, iz Kamnika, gospodinja, stara 73 let.

REGISTRACIJA DRUŠTEV

V uradnem listu SRS, številka 37/74, je izšel zakon o društvih, ki prinaša nekatere novosti. Tako bo potrebno pravila že obstoječih društev uskladiti z omenjenim zakonom. Osnutke pravil je po društvih razposlal oddelek za notranje zadeve pri skupščini občine Kamnik. Rok za registracijo društev bo namreč potekel 20. decembra v letošnjem letu. Ker bo potrebno pri registraciji na oddelku za notranje zadeve pri SO Kamnik soglasje občinske konference SZDL oziroma koordinacijskega odbora za društva, prosimo vsa društva, da usklajena pravila društva dostavijo na občinsko konferenco SZDL Kamnik skupaj s programom dela društva v naslednjem letu.

Koordinacijski odbor za društva bo pravila in program dela pregledal, z društvom uskladal nejasnosti ter dal pisмено priporočilo za registracijo društva, da boste lahko na rednem ali izrednem obecnem zboru društva sprejeli program in pravila ter jih skupaj s pisnim priporočilom oddali na oddelku za notranje zadeve pri SO Kamnik, ki bo vaše društvo vpisal v register društev in izdal pismeno dovoljenje za delovanje društva, sicer bodo nastale motnje v dejavnosti društva, ki bo uradno prenehalo obstajati.

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
KAMNIK

USPEŠNI START NOGOMETNEGA KLUBA KOMENDA

Nogomet, najbolj množičen šport, igrajo v Komendi že vrsto let. Delo pa je bilo doslej neorganizirano. Sele z ustanovitvijo SD Komende so začeli bolj načrtno delati z nogometaši.

V začetku so vključili v redno tekmovanje pionirje, ki nastopajo v domačjsko-kamniški ligi. Prvo leto je bila preizkušnja tudi za vodstvo nogometne sekcije, saj so začeli povsem na novo. Z delovno akcijo so si preskrbeli prva sredstva in kupili tekmovalno opremo. Vendar pa morajo pionirji in člani igrati v svojih „kopačkah“, saj klub nima denarja. Posebno lepo pa je bilo ravnanje pionirjev, saj so se sami odrekli sendviču in čaju po tekmi – za trenerke. Tako je klub organiziral občinsko sindikalno prvenstvo, dobil nekaj sredstev in kupil pionirjem trenerke.

Letošnji poletje je bilo precej razgibano. Na eni strani so bili igralci, ki so si želeli tekmovalni, na drugi strani pa vodstvo, saj se je zavedalo težav, ki bi nastopile z vstopom članov v nogometno ligo. Sele po trezni presoji in povezavi z nogometnim klubom Kamnik so se odločili za tekmovalno. Omejitvi moram, da je športno sodelovanje z NK Kamnikom res odlično. Pomagali so nam predvsem ob tehničnih problemih. Dali so nam trenerja, s katerim je vodstvo SD Komende izredno zadovoljno, saj mu niso pomembni samo tekmovalni uspehi, ampak zdrav športni odnos in prijateljstvo v klubu. Z NK Kamnikom smo se dogovorili za dolgoročno medsebojno športno sodelovanje. Tako bodo naši mladinci trenirali in igrali v Kamniku, saj v Komendi še ni možnosti, da bi tudi mladince vključili v ligaška tekmovalna za uspešno prijateljsko in športno sodelovanje. Brez dvoma gre mnogo zaslug tudi predsedniku NK Kamnik tov. Lukanu.

Jesenski del je končan. Končal se je uspešno, saj so člani osvojili 5. mesto. Pionirji pa so bili še boljši. Osvojili so 4. mesto. Predvsem pa želimo delati in vzgajati mladino v zdravem športnem duhu, s tem pa bomo dosegli tudi športne uspehe.

Kot vsak klub tare tudi NK Komenda precej problemov. Predvsem so prostori, za katere smo prosili Emono, ki ima svoje prostore v neposredni bližini igrišč. Upamo, da bo odgovor pozitiven in da bomo v kratkem lahko začeli z deli. Odločili smo se, da bomo v času stabilizacijskih ukrepov večino del opravili s prostovoljnimi delom, tako da bodo stroški ureditve čimmanjši.

Lasni prostori – garderobe – to pa je tudi želja vseh, saj bomo tako lahko še bolj dejavni in uspešni pri delu z mladino. K.

ŠPORTNI UTRINKI • ŠPORTNI UTRINKI

NOGOMET

Domače nogometaše so zaključili jesenski del tekmovalja. V zadnjih dveh tekmah so premagali svoje nasprotnike in to v Kranju Korotan z 1:0, na domačem terenu pa zadnje plasirano ekipo Koper z 3:2. To zmago so si zagotovili šele tri minute pred koncem tekme.

ODBOJKA

Na tretjem in zadnjem republiškem turnirju za mladince v Mari-

boru so naši mladinci zasedli zadnje mesto v svoji skupini. Vse tekme so izgubili. Prvo tekmo so izgubili po veliki borbi z Kamno gorico z 2:1, Mislinja in Branik pa sta premagala naše mladince z 2:0. V končnem vrstnem redu pa so zasedli 5. mesto.

ROKOMET

Kot novinke v ligi so s sedmim mestom domače rokometnaše prijetno presenetile ljubitelje tega športa v Kamniku. Igrale so dobro, tako doma kot na tujem. Na tujem

JESENI NA 4.MESTU

Domače nogometaše je po končani lanskoli sezoni zapustil trener Krašovec Milan iz Kranja. Njegovo mesto pa je prevzel priznani nogometni strokovnjak Pišek Janez iz Ljubljane. Ekipo pa so tudi zapustili nekateri igralci, ali pa so prenehali z aktivnim igranjem. Čakalo ga je dosti trdega dela, kakor tudi igralce.

Po štartu v novi sezoni je Kamnik nekaj kol domoval na dnu tablice. Bolj ko se je bližal konec, je Kamnik prodiral proti vrhu in ob zaključku jesenskega dela obstal na 4. mestu z 12 točkami in gol razliko 17 : 14. Osvojeno mesto je visoko, toda ne sme nas zavesti, saj imajo štiri ekipe po 12 točk in dve po 10.

V spomladanskem delu bodo morali igrati bolje, saj se je pokazala stara slika iz preteklih let, ko je Kamnik po nepotrebnem izgubljal tekme prav v zadnjih minutah srečanja. bg

industrija
pohištva

STOL
kamnik

IZ ZGODOVINE KAMNIŠKEGA ŠPORTA

ČAST KAMNIŠKIM LAHKOATLETOM 5

Uspehe naših kamniških lahkoatletov od ing. Karla Kumra do Kotnika smo si ogledali nekoliko natančneje. Njihovi dosežki so presegli slovenski okvir in jih vodili na zmagovalno stopnico državnih prvakov. Če pri tem pomislimo, da so trenirali sami po livadah okrog Kamnika, so bili njihovi uspehi še več vredni. Na rezultate ne smemo gledati z današnjimi

občudoval in cenil svojega športnega učitelja Bručana, lahko sklepamo iz poročil in slik, ki jih je ohranil o njem v svojih albumih. Zato nam je bilo zelo olajšano delo, ko smo v kroniki kamniškega športa prikazali športno kariero obeh kamniških vrhunskih atletov, državnih in balkanskih prvakov Bručana in Kotnika, delavcev tovarne Titan.

Ivan Zika

JOŽE BRUČAN S KAMNIŠKIM GRBOM NA DRESU.

merili. Finski atlet Nurmi je bil najboljši tekač vseh časov, pa so njegovi rezultati danes zelo skromni. Vsaka doba ima svoje zahteve. Bručan in Kotnik sta se uvrstila med zmagovalce balkanskih iger. Častno sta zastopala državne barve na številnih tekmovaljih in predstavljala poleg Krevsa, Šporna, Kvasa, Glonarja, Koširja in drugih v državi absolutno premoč slovenskih atletov v tehik na dolge proge. Kotnik je bil po mnenju finskega in madžarskega športnega trenerja naš največji talent v tehik čez drn in strn, v krosu. V letu 1940 ko je v vsakim nastopom postavil nov rekord, bi pod večšo roko kakega izvrstnega trenerja dosegel še mnogo več.

Jože Kotnik, nekdanji skromni plavalci delavec iz tovarne Titan, prvi balkanski prvak v krosu, je umrl prezgodaj. V zgodovini slovenskega in jugoslovanskega športa bo ostal zapisan na častnem mestu.

Pri Kotniku moramo pohvaliti še njegovo izredno prizadevnost do zbiranja športnih podatkov in spominov z vseh tekmovalj, ki se jih je udeležil. Skrbno je izrezoval iz časopisov poročila in slike o naši lahkoatletiki od skromne opombe iz leta 1935 „moj prvi nastop“ do ganljivega slovesa ob koncu leta 1949 „moje zadnje tekmovalje“. Tako je sestavil edinstveno športno kroniko naših prvenstvenih tekmovalj in nastopov na mednarodnih tekmah. Športni tovariši so mu pošiljali časopise ali pa izreke o naknadnih poročilih iz tekmovalj, med športnimi prireditvami pa je sam kupoval časopise in revije. Kako je

ANEKDATE O BRUČANU IN KOTNIKU TEŽAVE BODOČEGA REKORDERJA

Jože Bručan je že kot otrok občutil težave bodočega šampiona. Mati ga je morala vedno krepko držati za roko, da ji ni pobegnil, ker ga je potem težko kdo ujel. Otroci ga niso marali vzeti v igro, kadar so se lovili, češ, tebe pa tako nihče ne ujame.

Samo drugi?

V Ljubljani je septembra 1931 SK Ilirija, takratni vodilni slovenski športni klub, razpisala prvenstvo v enournem teku. Menda si je mogočini Ilirijin rekorder Stane Šporn zaželel, da bi izboljšal svoj rekord v tej disciplini. Na startu so bili poleg Šporna tudi znani atleti brata Senčarja in Majhenič iz Domžal, ko se je na izposojenem biciklu pripeljal iz Kamnika do takrat še popolnoma nepoznan dirkač v dresu s kamniškim grbom – Jože Bručan. Atleti so tekli že pol ure in Bručan se je krepko držal zadnjega tekača v želji, da ne bi bil zadnji na cilju. Kar zasliši s tribune glas: „Dajmo, dajmo, Kamničan, da ne boš zaspal, saj ležeš kot vaš vlak.“ To je Bručana vzbudilo, da je krepko potegnil in bil Špornu kmalu za petami. Ta je res postavil nov rekord, pa tudi Bručanu je manjkalo samo nekaj metrov, da bi presegel prejšnji rekord v dolžini. Ko se je, ponosen na svoj uspeh, pozno ponoči vrnil domov, mu je očel, ki se je očividno malo spoznal na športne težave, rekel: „Kaj, samo drugi si bil?“

Kdo pa je Bručan?

Na državnem lahkoatletskem prvenstvu v Zagrebu leta 1933 se je poleg znanih imen pojavil tudi droben suhljat atlet, ki ga nihče ni poznal. „Jože Bručan, kdo pa je to?“ so spraševali kandidati za državnega prvaka v teku na 5000 in 10000 metrov. Res, saj razen enournega teka v Ljubljani ni imel za seboj nobenega nastopa v javnih tekmovaljih, poleg tega pa se je šele pred kratkim vrnil z odsluženja vojaškega roka. Ko pa je bil v teku na 5000 metrov drugi za Krevsom in je v teku na 10000 metrov zmagal z novim državnim rekordom, je postal na mah znan in so ga takoj uvrstili v jugoslovansko reprezentanco za bodočo balkaniado v Zagrebu.

Modernizirani kamniški vlak

Naša športna reprezentanca je 4. septembra 1937 potovala na balkanske športne igre v Romu-

nijo. V Banatu so se hitro vozili po ravnini in prešli državno mejo pri Zombolji. Ko se je proga začela vzpenjati v Karpate, so tri lokomotive komaj vlekle vagon, da se je vlak te počasi pomikal navkreber. Jože Bručan je pri tem – duhovito pripomnil. „Modernizirani kamniški vlak bi tale romunski brzovlak z lahkoto nadrl.“ Vsi so se zasmeli ko so se spomnili na nekdanji počasni kamniški vlak, ki ga je Bručan s kolesom večkrat „nadrl“, ko se je vozil na treninge v Ljubljano.

Leteči poštar

Ko je bil Jože Kotnik še učenec osnovne šole v Trbovljah, je pel tudi v zboru takrat sloviti trbovlskih slavčkov, ki so ponesli slavo slovenske pesmi iz mladih grl po vsej Evropi. Seveda so bili prebivalci Trbovelj ponosni na svoj otroški pevski zbor. Če je bilo v Trbovljah treba raznesti vabila za kako vajo ali pa prireditve, so to dolžnost poverili Jožetu, ki je kar bos v diru obletel vse ulice in razdal vabila naslovljenec. Rekli so mu kar „leteči poštar.“

Želja v hudi nevolji

Jože Kotnik je bil komaj 14 let star, ko je začel hoditi iz Volčjega potoka, kjer je stanoval pri svoji teti, v kamniško tovar-

JOŽE KOTNIK JE TUDI BRANIL NAŠE BARVE.

no Titan, da se izuči ključavnice. Pogosto je pot kar pretekel, če se ni peljal s kolesom. Jeseni leta 1933 so v livarni gradili visoko peč in Jože, ki še ni bil leto dni v tovarni, je padel z visokega odra. „Ubogi mali“, je rekel inženir, ko je prihitel na kraj nesreče. Jože je ležal v mavcu s poškodovanimi rokami in nogami, ko je poslušal na radio poročilo o teku čez ljubljanski grad na predvečer praznika zedinjenja 1. decembra. Napovedovalec je javljal: „Krevs je prihitel Bručana, ki mu za petami sledi Romun Dinu Christea... Bručan je pobegnil Romunu in lovi Krevsa...“ „Oh, ko bi mogel tudi jaz teči“, je zavzdihnil Jože in vprašal zdravnika, če bo mogel še kdaj hoditi. „Le potrpi, Jože, vse bo še dobro“, ga je potolažil zdravnik. Čez štiri leta je bil Jože Kotnik državni rekorder. I. Z.

ŠAH

BAVČAR SPET PRVI

Za novembrski mesečni brzoturnir šahovske sekcije Solidarnosti je vladalo veliko zanimanje, saj se ga je udeležilo 18 tekmovalcev. Spet je zmagal s 16 točkami Boris Bavčar, ki ni izgubil nobene partije, remiziral pa je samo dve. Samo pol točke manj je dosegel Peter Zupančič, sledili pa so 3.-4. Zarko Bračič in Albin Strahar 12, 5. -6. Matjaž Verbole in ing. Marjan Ogrinc 10 in pol, 7. Franc Humar 10, 8. Stane Krivorotov itd. Bavčar se je ponovno izkazal kot naš najboljši brzopotezni igralec, saj je v vseh turnirjih od spomladi osvojil prvo mesto.

Na brzoturnirju pionirjev je zmagal Stanič.

SOLIDARNOST V SREDINI TABELE

Kakor smo že poročali, tekmuje šahovska sekcija Solidarnosti v zahodni skupini prve slovenske šahovske lige, v kateri se poteguje za prvenstvo 12 klubov. V vsaki ekipi nastopa po deset igralcev in sicer šest članov, dva mladince in dve mladinki; za Solidarnost so dozdaj tekmovali člani Boris Bavčar, Mirko Troha, Jože Hriberšek, Zarko Bračič, Anton Božič, Peter Zupančič in Albin Strahar, mladinke Marija Jagodic, Mojca Hribar in Olga Griljc ter mladince Milan in Bojan Osolin. Dozdaj so odigrali že osem kol. Solidarnost pa je dosegla več kot 50 odstotkov in se je uvrstila v sredino tabele. Proti dosedanjim nasprotnikom je dosegla naslednje rezultate: Iskra 6 in pol: 3 in pol, Svoboda (Stožice) 5 : 5, Lesce 3 in pol : 6 in pol, Borec (Kranj) 4 in pol: 5 in pol, Nanos (Postojna) 5 in pol: 4 in pol, Novo mesto 4 in pol : 5 in pol, Ribnica in Koper 6 in pol: 3 in pol. Dobila je torej štiri dvoboje, izgubila tri, enega pa je igrala neodločeno, kar je za novince v skupini najmočnejših slovenskih šahovskih klubov prve lige lep uspeh. Dosegla je torej 46 točk in šesto mesto na tabeli.

MED MLADINCI RADEJ

Na Kodeljevem je bilo prvo pregledno tekmovalje v streljanju z zračno standardno puško, s katero so se pomerili člani, članice in mladinci. Na tem tekmovalju so nastopili tudi naši strelci in zopet dokazali, da sodijo v sam vrh slovenskega strelškega športa. Pri mladincih je zmagal RADEJ iz Kamnika s 370 krogi.

Rezultati:	krogov
1. RADEJ (Kamnik)	370
2. POKOREN (Krim)	370
3. BURJA (Kamnik)	367
4. SULIGOJ (Center)	366
5. HAUPTMAN (Olimpija)	364

STRELJANJE

TEKMOVANJE SINDIKATOV

Domača Občinska strelška zveza Kamnik bo tudi letos organizirala Sindikalno prvenstvo občine Kamnik v streljanju z zračno puško. To tekmovalje bo 7. 12. ob 9. uri na strelišču za zračno puško v DOMU. Prijave zbira organizator do 25. 11. Vsem prijavljenim pa bo poslan točen razpored tekmovalj z urnikom do 1. 12. 75.

MLADI STRELJCI KAMNIKA PODGORNIK, REPIČ IN RADEJ S TRENERJEM IVANOM PODGORNIKOM.

KAMNIŠKI
OBČAN

KAMNIŠKI OBČAN, glasilo SZDL občine KAMNIK – Ureja uredniški odbor – glavni in odgovorni urednik TOMAŽ JANČAR, tehnični urednik JANA LAZAR – Izhaja enkrat mesečno – Uredništvo in uprava – Občinska konferenca SZDL Kamnik, Titov trg 1/II (zdravstveni dom), telefon 831-315 – tekoči račun 50140-678-57156 – Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani.